

Kako poteka delo z otroki in mladostniki v Mladinskem domu?

Bi želeli objaviti strokovni članek?

Iščemo pisce in recenzente za naslednjo številko.

Pišite nam na: zalozba.perfectus@gmail.com

www.andrejrasspor.com

Kontakti revije

Poštni naslov

Uredništvo revije Perfectus PRO
Svetovanje in izobraževanje, dr. Andrej Raspor, s. p.
Dolga Poljana 57
5271 Vipava
Slovenija

Glavni kontakt

Andrej Raspor
E-pošta: zalozba.perfectus@gmail.com

Glavni urednik

Andrej Raspor

Odgovorna urednika

Metka Nežič
Bojan Macuh

Uredniški odbor revije

Andrej Raspor
Metka Nežič
Bojan Macuh
Darko Lacmanović

Jezikovni pregled

Bojan Macuh

Fotografije

Avtorji prispevkov
<https://www.freepik.com/>
<https://www.pexels.com/>

Arhiv revij

http://www.andrejrastor.com/perfectus_zalozba

Perfectus PRO

Področje in opis revije

Revija Perfectus PRO je interdisciplinarna strokovna revija, ki objavlja prispevke s področja kadrov, odprtih inovacij, organizacije in menedžmenta v povezavi z industrijo 4.0. Vsebina ni omejena zgolj na navedene tematske sklope, ampak smo za vaše predloge odprti. Še posebej želimo objavljati prispevke, ki obravnavajo nove in aktualne teme in predstavljajo dosežke v razvoju ter njihovo uvajanje in uporabo v praksi. Zato vas vabimo, da se nam pridružite.

Pogostost izhajanja

Revija Perfectus PRO izhaja štirikrat letno.

Politika za prosti dostop

Revija Perfectus PRO omogoča odprt dostop do svojih vsebin, ki temelji na načelu odprtih inovacij, po katerem bi prosto dostopni rezultati javnosti omogočile večjo globalno izmenjavo znanja.

Navodila avtorjem

V reviji Perfectus PRO objavljamo strokovne članke, rezultate raziskovalnega dela avtorjev. Prispevki so napisani v slovenskem jeziku. Objavljamo tudi dela, ki so že bila objavljena v znanstveni obliki v kakšni drugi reviji ali zborniku. Tu pa naj bodo bralcem predstavljena na bolj poljuden način. Avtorji so odgovorni za vse morebitne kršitve avtorskih pravic. Prispevki niso honorirani.

Besedilo naj bo oblikovano po navodilih (interesenti nam pišite, da vam posredujemo predlogo z bolj podrobnimi navodili). Na začetku prispevka, takoj za naslovom naj bo povzetek dolžine 3–5 vrstic z do 4 ključnimi besedami. Članek naj obsega do 4 strani. Predložite tudi sliko in kratek strokovni življenjepis vsakega od avtorjev (2–3 vrstice). Članki morajo biti pred objavo lektorirani. Ne uporabljajte opomb v besedilu. Eventualne opombe, ki naj bodo kratke, navedite na dnu besedila skupaj z literaturo. Seznam citirane literature oblikujte po APA-standardu. Navedeni viri in opombe so v besedilu navedeni kot opomba z malimi rimskimi številkami. Na koncu prispevka so navedeni po vrstnem redu.

Predložene prispevke pregledata in ocenita najmanj dva recenzenta. Na osnovi mnenj in predlogov recenzentov uredniški odbor ali urednik sprejmeta prispevek, zahtevata manjše ali večje popravke in dopolnitve ali ga zavrneta. Če urednik oziroma recenzenti predlagajo večje popravke, se dopolnjeni prispevek praviloma pošlje v ponovno recenzijo.

Mednarodna standardna serijska številka
(on line) ISSN 2591-1813

Iz tekoče vsebine

stran

Pismo urednika	4
<i>BOJAN MACUH</i>	5
<i>JANEZ DOMANJKO</i>	5
ZADOVOLJSTVO OTROK IN MLADOSTNIKOV V MLADINSKEM DOMU	5
Otroci in mladostniki, starši ter vzgojitelji	5
Osebno zadovoljstvo	6
Pomen zadovoljstva oz. nezadovoljstva	7
Zaključek	8
<i>JANEZ DOMANJKO</i>	10
<i>BOJAN MACUH</i>	10
SOCIOLOŠKI VIDIKI ZADOVOLJSTVA OTROK IN MLADOSTNIKOV V MLADINSKEM DOMU MARIBOR	10
Otroci in mladostniki v sodobni družbi	10
Način mišljenja in ustvarjalnosti	11
Konvergentno, divergentno in paralelno lateralno mišljenje	11
Razlika med vzgojo in socializacijo	13
Sociološki vidiki vloge vzgojitelja pri delu z otroki uporabniki storitev v Mladinskem domu Maribor	13
Zaključek	14
<i>JANEZ DOMANJKO</i>	15
POMEN ZADOVOLJSTVA OTROK IN MLADOSTNIKOV ZA BIVANJE V MLADINSKEM DOMU MARIBOR	15
Pojem in pomen zadovoljstva	15
Zaključek	17
<i>JANEZ DOMANJKO</i>	19
<i>BOJAN MACUH</i>	19
FUNKCIJA STARŠEV PRI VZGOJI OTROK V MLADINSKEM DOMU	19
Uvod	19
Vzgoja in socializacija	20
Vloga staršev pri vzgoji in socializaciji	21
Zaključek	21
<i>BOŠTJAN BRGLEZ</i>	23
LETOVANJE OTROK V ORGANIZACIJI MLADINSKEGA DOMA MARIBOR	23
Uvod	23
Organizacija letovanja v mladinskem domu Maribor – enota Slivnica	23
Organizacijski vidik letovanja	24
Vloga in naloge vzgojiteljev na letovanju	25
Program izvedbe letovanja na otoku Pašman leta 2018	25
Vzgojni vidik in pomen letovanja za otroke	27
Zaključek	29
PODJETJA SE PREDSTAVLJAJO	30

Pismo urednika

Kako poteka delo z otroki in mladostniki v Mladinskem domu?

Sreča in zadovoljstvo z življenjem sta zelo povezana. Zadovoljstvo z življenjem je močno odvisno od posameznikovih preferenc, tj. od tega, čemu kdo daje prednost, in od njegovih pričakovanj. Če človek ni srečen, je zadovoljstva gotovo manj. V pričujoči številki, ki je pred vami, predstavljamo nekaj pogledov na zadovoljstvo otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami in primanjkljaji na čustvenem področju.

Avtorja sta oba zaposlene v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica in se vsakodnevno srečujeta skupaj z ostalimi zaposlenimi vzgojitelji in drugimi strokovnimi službami z otroki in mladostniki, pri katerih je zaradi ločenosti od družin, njihovo zadovoljstvo še toliko bolj pomembno. Vsi se trudijo, da jim vsak dan znova pomagajo preiti težave, s katerimi se srečujejo v šoli in sami instituciji.

Mladinski dom Maribor ima deset stanovanjskih skupin, ki so lokacijsko ločene, dve mladinski stanovanji, stanovanje, kjer se izvaja poldnevni program, program socialno pedagoške pomoči družinam, mobilnega pedagoga za dodatno strokovno pomoč, terapevtsko kmetijo v Moščancih (ki je ena izmed stanovanjskih skupin) in v enoti Slivnica tri vzgojne skupine. Prav tako Mladinski dom Maribor izvaja program socialno terapevtske hortikulture v okviru katerega ima rastlinjak, nasad jagodičevja, sadovnjak in vrt, katerega častni pokrovitelj je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

Delo poteka 24 ur na dan, celo leto, ob vikendih, počitnicah in praznikih. Delovna obveznost vzgojiteljev je 40 ur. Delo v tem okviru se izvaja kombinirano v skupini in izven nje. Po normativu ima stanovanjska skupina do osem otrok in mladostnikov in štiri do pet vzgojiteljev. Vzgojna skupina ima normativ do deset otrok/mladostnikov in štiri vzgojitelje. Vzgojitelji skupaj z otroki in mladostniki skrbijo za dinamiko in obveznosti, katere jim narekuje skupinsko življenje.

Otroci in mladostniki Mladinskega doma Maribor so vključeni in se izobražujejo v zunanjih osnovnih in srednjih šolah, v vseh programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja ter srednjega gimnazijskega izobraževanja. Veliko otrok in mladostnikov ima odločbo o usmeritvi z dodatno strokovno pomočjo, pedagoško pogodbo, možnostjo vključitve v projektno učenje.

Poudarek je na vzpostavitve dobrih odnosov s svojci in rejniki in rednim stikom z njimi, kar lahko pomembno in odločujoče vpliva na nadaljnji razvoj otroka in mladostnika. Svojci ali rejniki vedno sodelujejo pri izdelavi individualnih programov otrok in mladostnikov.

V Mladinskem domu Mariboru izvajajo veliko aktivnosti, ki so pomembne, da se otroci in mladostniki dobro počutijo in se zadovoljujejo njihove osnovne življenjske potrebe. V okviru vseh dejavnosti, ki jih izvajajo, dajejo prednost vzgoji, izobraževanju, druženju in različnim aktivnostim, katere organizirajo s pomočjo sredstev, ki jih za to namenja Ministrstvo za znanost, izobraževanje in šport, različni sponzorji in donatorji ter posamezna civilna združenja.

Vsi zaposleni se trudijo po svojih najboljših močeh skrbeti za otroke in mladostnike ter delajo za njihovo dobrobit v upanju, da bo to pripomoglo pri vodenju po poti za njihovo nadaljnje kakovostno življenje v času bivanja v instituciji in kasneje tudi izven nje.

Bojan Macuh

BOJAN MACUH *doc. dr. edukacijskih ved in mag. soc.*

Doktorski študij je zaključil na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, pred tem pa magistrski študij sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Od leta 2009 je predavatelj na Fakulteti za poslovne in komercialne vede v Celju, kjer predava sociologijo. Na Gea College v Ljubljani občasno predava od leta 2013 poslovno etiko in organizacijsko kulturo. Na Višji šoli za kozmetiko in velnes predava predmet čustvena inteligenca in osebni razvoj. Je avtor in soavtor znanstvenih in strokovnih monografij, priročnikov ter več znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankov. S svojimi prispevki kot avtor in soavtor je sodeloval na več mednarodnih znanstvenih konferencah. Hkrati je avtor tudi več leposlovnih del za odrasle, mladino in otroke.

JANEZ DOMANJKO *mag. poslovnih ved.*

Magistrski študij je zaključil na Fakulteti za komercialne in poslovne vede v Celju. Pred tem je zaključil visoko šolski študij na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Maribor in končal višje šolski študij na Strojni fakulteti Univerze v Mariboru. Od leta 1997 je vzgojitelj v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica. Pridobil je andragoško-pedagoško izobrazbo na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru in dokvalifikacija za delo z otroki, ki imajo motnje vedenja MVO na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

Povzetek: *Mladostniki so v povprečju zadovoljni z likom vzgojitelja in odnosi z njimi v mladinskem domu. Mladinski dom izvaja veliko aktivnosti, ki zagotavljajo kakovost življenja otrok in mladostnikov v njem, k temu pa veliko pripomorejo tudi vzgojitelji. Prispevek je pomemben z vidika razumevanja bivanja otrok v mladinskih domovih in drugih zavodih.*
Ključne besede: *Ključne besede: zadovoljstvo, mladostnik, vzgojitelj, starši, dom.*

ZADOVOLJSTVO OTROK IN MLADOSTNIKOV V MLADINSKEM DOMU

Otroci in mladostniki, starši ter vzgojitelji

Doseganje standardov je nedvomno zelo pomembno za prihodnost otrok in mladostnikov, ki bivajo v Mladinskem domu. V mislih imamo odnose, ki se oblikujejo med vzgojitelji, odnosi s sovrstniki, odnosi s starši, delovnimi razmerami in graditvi njihovih vrednot. Ustvarjanje inkluzivnega prostora zahteva premik v smeri strokovne in etične usposobljenosti vseh udeležencev, vzgojiteljev, svetovalnih delavcev, učiteljev. V prvi vrsti so aktivno udeleženi v vseh procesih najbolj neposredno vzgojitelji in tudi strokovne službe v Mladinskem domu.

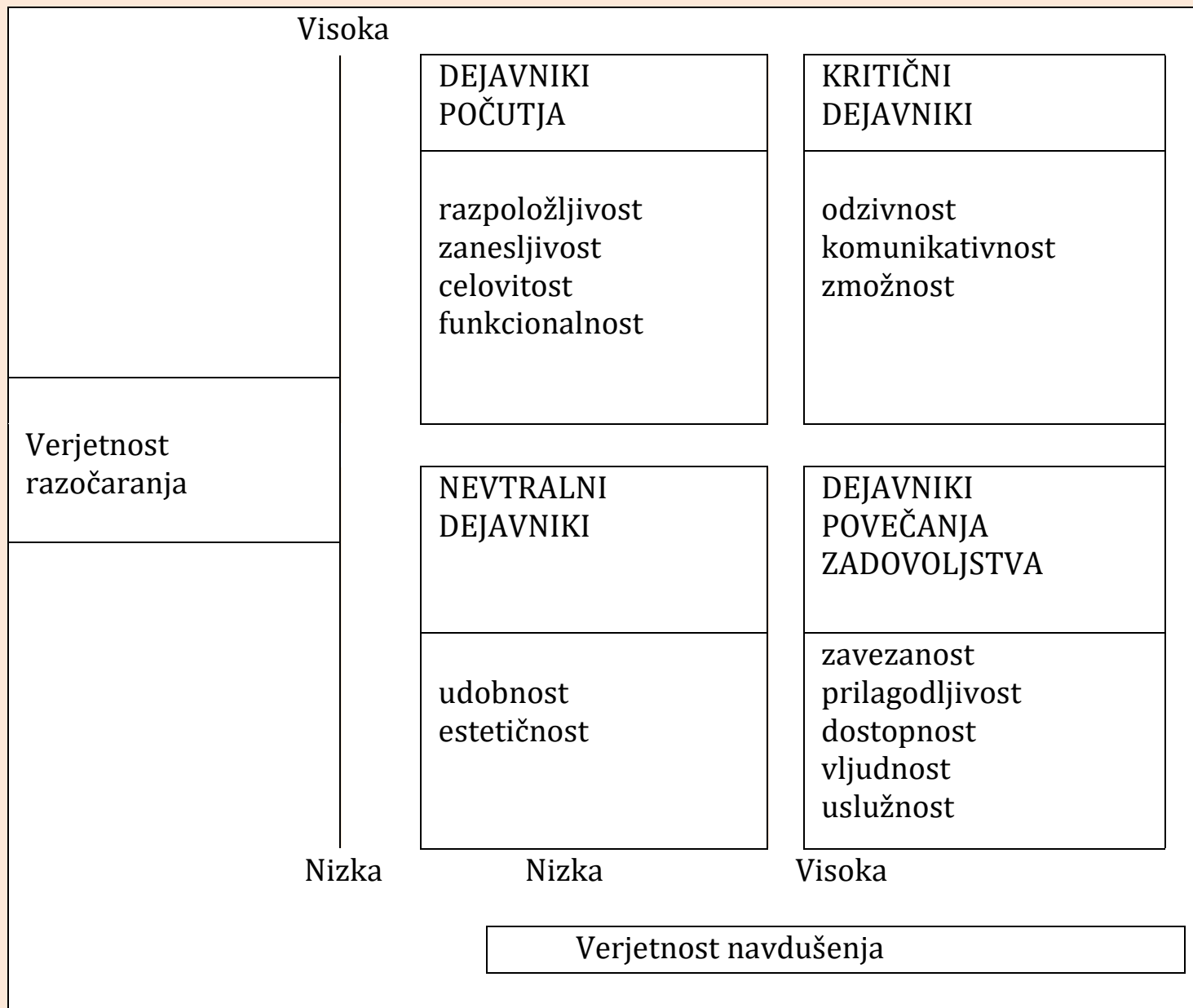
Starši so tisti, ki lahko otroku pomagajo pri vrednotenju življenja in ga vodijo mimo nevarnih čeri izzivov ter ga oblikujejo v čustveno zdravega človeka. Ugotovljeno je, da znani in običajni vzgojni prijemi, ki so se jih starši naučili od svojih staršev, ne prinašajo več zelenega učinka.

Žal pa nimajo dovolj znanja in moči, da bi se spoprijeli z novimi vzgojnimi metodami. Pri vzgoji je še vedno zelo razširjen avtoritarni pristop, kjer prevladujejo ustrahovanja, kazni, zapovedi in prepovedi, na drugi strani pa permisivna, svobodna in vse dopušča vzgoja. Živimo v času, ko so medsebojni odnosi, in s tem tudi družina, v krizi. O otroci so očitno najšibkejši člen v družbi, saj se na njih odlikavajo vse napake, ki jih delamo. Najpomembnejši, najtrajnejši in najbolj zaupni odnos v otrokovem življenju je odnos s starši. Pri tem vzgojnem pristopu se starši čutijo odgovorne za vse, kar je njihova odgovornost in za vse, kar to ni, saj o vsem odločajo sami. Otroci nimajo možnosti odločanja, kaj šele, da bi lahko občutili posledice lastnih odločitev, o njih razmišljali in jih predvideli. Zato se ne čutijo odgovorne za nekaj, za kar so se odločili starši.

Zadovoljstvo in pomembnost uporabnikov storitev (mladostnikov) v Mladinskem domu, ki imajo različne individualne, vedenjske, socialnoekonomske, kulturne in ostale značilnosti so povezane predvsem z ustvarjanjem inkluzivne klime na vseh področjih. Pri vseh teh aktivnostih neposredno sodelujejo tudi vzgojitelji, zaposleni v zavodu.

Osebnostno zadovoljstvo

Potočnik ugotavlja, da je osnova za uspešno delovanje storitvenega podjetja, da zadovoljuje in navdušuje uporabnike njihovih storitevⁱ. Zadovoljstvo se ustvari z vplivanjem na njihove zaznave in pričakovanja na izvajanja storitev. Podjetje, ki ve, katere storitve zadovoljujejo uporabnike, ne da bi to preverilo, se pogosto pokaže za nepravilno in poslovno nevarno. Profesionalne storitvene organizacije mislijo, da so strokovno usposobljene za izvajanje storitev in da uporabniki njihovih storitev pri tem nimajo nobenega vpliva. Zadovoljstvo in navdušenje je mogoče ustvariti z vplivanjem na njihova pričakovanja glede izvajanja storitev. Objektivna pričakovanja so raven pričakovani večine uporabnikov. Subjektivna pričakovanja izražajo počutje uporabnikov v zvezi s storitvijo. Storitvena podjetja, ki imajo najboljši ugled in sloves, porabijo največ denarja za preučevanje pričakovanj, da bi svoje storitve oblikovala tako, da bi zadovoljila pričakovanja ali jih celo preseгла (Slika 1). Zadovoljni uporabniki bodo ponovno uporabili to storitev. Sledila bodo priporočila prijateljem, znancem in ostalim zainteresiranimⁱⁱ.

Slika 1: Dejavniki ustvarjanja zadovoljstva uporabnikovⁱⁱⁱ

Subjektivno zadovoljstvo z življenjem sestavljajo pojmi zadovoljstvo z življenjem, sreča in družbena vključenost ali izključenost, ugotavlja^v. Za subjektivno zaznavo zadovoljstva z življenjem je značilno, da je povezana z različnimi notranjimi in zunanjimi dejavniki. Na eni strani ekonomsko materialni pogoji, ki so v družbi neenakomerno porazdeljeni, na drugi pa gre za izraz subjektivnega zadovoljstva s posameznikovim življenjem, ki je odvisen od vrste osebnih nagnjenj, vrednot, osebnih pričakovanj in psihosociološkega profila posameznika.

Pomen zadovoljstva oz. nezadovoljstva

Največji napredek pri zadovoljstvu strank so pogojeni s tehnološkim razvojem. Veliki tehnološki preboj se je zgodil, kot posledica vesoljskega programa NASA s pristankom človeka na Luni. Ta program je omogočil na tisoče priložnosti za komercialno izrabo. Vloga marketinga je bila poiskati komercialne aplikacije za tehnologijo. V resnici obstajata dve vrsti raziskav in razvoja: tehnološka podpora in marketinška podpora. Tehnološko podporo razvijajo v znanstvenih parkih in laboratorijih po svetu, od koder prihajajo možnosti za komercialno izrabo^v.

Nezadovoljne stranke predstavljajo številne potencialne probleme za vsako organizacijo. Negativne besede zmanjšujejo verjetnost ponovnega nakupa iste znamke. Vsi ti problemi predstavljajo negativni efekt za podjetje. Zato je pomembno za podjetje, da ugotovi zadovoljstvo stranke in še bolj pomembno, zakaj so nezadovoljne^{vi}.

Vrhunski izvajalci, dobri prostori, literatura in drugo ni dovolj. Končni uspeh zadovoljstva je odvisen od ustreznih odnosov med izvajalci in odjemalci storitev. Izvajalci storitev se morajo prilagoditi spremembam in zahtevam odjemalcev storitev. Od dobrih in negovanih odnosov z odjemalci je odvisen uspeh poslovanja in zadovoljstvo vseh udeležencev storitev. Filozofija in prava praksa marketinga sloni na odnosih med uporabniki storitev in dobavitelji storitev^{vii}.

Zadovoljstvo udeležencev v menjavi, zlasti zadovoljstvo ciljnih skupin v okviru menjalnih procesov je eden izmed temeljnih konceptov v trženju. Zadovoljstvo je posledica potrditve (izpolnitve) pričakovanj ciljne skupine. Končni rezultat je lahko občutek izpolnitve pričakovanj ciljne skupine. Pri tem je potrebno upoštevati, da je ciljna skupina sestavljena iz posameznikov, ki sestavljajo homogene segmente in homogena pričakovanja. Zadovoljstvo ciljne skupine je njeno čustveno in racionalno vrednotenje izkušenj s izdelkom in je prav tako njena sodba, ali je izdelek dosegel pričakovano raven izpolnitve^{viii}.

Ne smemo biti zmotno prepričani, da stranka na koncu nima zadnje besede. Vse potrebe stranke imajo mnogo različnih poti do zadovoljstva. Kjer koli imajo ljudje izbiro, bodo izbrali produkt, ki ga zaznajo kot najbolj uporabnega za kakršno koli ceno, ki so jo pripravljani plačati^{ix}.

Kvaliteta, vrednost in zadovoljstvo so koncepti, ki so se jih managerji morali naučiti, da bi postali usmerjeni k strankam, ugotavljata^x Gummerus in Koskull.

Vukovič, meni, da si pri obravnavi zadovoljstva strateško pomembnih naročnikov lahko pomagamo z matriko, prikazano na sliki 2. Zadovoljstvo odjemalcev veliko, njihov pomen velik (paradna stranka), potrebno ohranjati zadovoljstvo. Zadovoljstvo odjemalcev majhno, njihov pomen velik (problematični odjemalci), takoj ukrepati v smeri povečanja zadovoljstva. Zadovoljstvo odjemalcev je veliko, njihov pomen pa majhen (potencialno zanimivi odjemalci). Veliko zadovoljstvo hitro izkoristiti za povečanje prodaje. Zadovoljstvo odjemalcev je majhno, tudi njihov pomen je majhen (občasni odjemalci), povečati je potrebno le zadovoljstvo, če so možnosti za večjo prodajo^{xi}.

Zadovoljstvo odjemalca

Majhno

Veliko

P O D M J E E N M A L C A	VELIK	PROBLEMATIČNI ODJEMALCI Takoј ukrepati v smeri povečanja zadovoljstva.	PARADNE STRANKE Ohraniti zadovoljstvo.
	MAJHEN	OBČASNI ODJEMALCI Povečati zadovoljstvo le, če so možnosti za večjo prodajo.	POTENCIALNO ZANIMIVI ODJEMALCI Veliko zadovoljstvo hitro izkoristiti za povečanje prodaje.

Slika 2: Prikaz zadovoljstva odjemalcev v povezavi s pomenom odjemalcev^{xii}

Predstavili smo pomen zadovoljstva in nezadovoljstva iz različnih vidikov. Predstavljena vidika sta zelo pomembna pri delu z mladostniki v Mladinskem domu, saj vplivata na dogajanja in celotno klimo vzgojnega dela. Ustrezna podpora z ekonomskega vidika zadovoljstva oz. nezadovoljstva uravnoveša pričakovanja uporabnikov storitev – mladostnikov v Mladinskem domu Maribor.

Zaključek

Mladinski dom izvaja veliko aktivnosti, ki zagotavljajo kakovost življenja otrok in mladostnikov v njem, k temu pa veliko pripomorejo tudi vzgojitelji in strokovni delavci. Vsi se trudijo za dobrobit otrok in mladostnikov, kar pomembno vpliva pri njihovi socializaciji in pripravi na nadaljnje samostojno življenje.

Prispevek je pomemben z vidika poznavanja pojma zadovoljstvo in razumevanja bivanja otrok v mladinskih domovih in drugih zavodih, predvsem s stališča videnja odnosa vzgojitelj – otrok in mladostnik.

V Mladinskem domu Mariboru izvajamo veliko aktivnosti, ki so pomembne, da se otroci in mladostniki dobro počutijo in se zadovoljujejo njihove osnovne življenjske potrebe. V okviru vseh dejavnosti, ki jih izvajajo, dajejo prednost vzgoji, izobraževanju, druženju in različnim aktivnostim, katere organizirajo s pomočjo sredstev, ki jih za to namenja Ministrstvo za znanost, izobraževanje in šport, različni sponzorji in donatorji ter posamezna civilna združenja.

Pridobljena sredstva namenjajo za izvajanje športnih aktivnosti (smučanje, plavanje, drsanje), obiske kulturnih in športnih prireditev in druženj z ostalimi vzgojnimi zavodi v Sloveniji.

Ključna ugotovitev je, da je zadovoljstvo otrok in mladostnikov v mladinskem domu na visokem nivoju.

Viri, literatura in opombe

ⁱ Potočnik, V. (2004). *Trženje storitev s primeri iz prakse*. Ljubljana: GV Založba.

ⁱⁱ Potočnik, V. (2004). *Trženje storitev s primeri iz prakse*. Ljubljana: GV Založba.

ⁱⁱⁱ Potočnik, V. (2004). *Trženje storitev s primeri iz prakse*. Ljubljana: GV Založba.

^{iv} Boehnke, Petra (ur.) (2005): *First European Quality of Life Survey: Life Satisfaction, happiness and sense of belonging*. European foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. Luxembourg. Pridobljeno dne 16. 11. 2019 <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2005/91/en/1/ef0591en.pdf>.

^v McDonald, M. (2002). *Marketing Plans* (5 th edition). Oxford: Butterworth-Heinemann.

^{vi} Baker, J. M. (2003). *The Marketing book*. Oxford: Butterworth, Heinemann.

^{vii} Devetak, G. (2007). *Marketing management*. Koper: Fakulteta za management.

^{viii} Snoj, B. in Gabrijan, V. (2011). *Grafični marketing*. Maribor: Fakulteta elektrotehniko, računalništvo in informatiko

^{ix} McDonald, M. (2002). *Marketing Plans* (5 th edition). Oxford: Butterworth-Heinemann.

^x Gummerus, J. in Koskull, C. (2015). *The Nordic school-Service Marketing and Management for the Future*. Helsinki: Hanken School of Economics.

^{xi} Vukovič, G. (2005). *Trženje*. Celje: Visoka komercialna šola.

^{xii} Vukovič, G. (2005). *Trženje*. Celje: Visoka komercialna šola.

JANEZ DOMANJKO *mag. poslovnih ved.*

Magistrski študij je zaključil na Fakulteti za komercialne in poslovne vede v Celju. Pred tem je zaključil visoko šolski študij na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Maribor in končal višje šolski študij na Strojni fakulteti Univerze v Mariboru. Od leta 1997 je vzgojitelj v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica. Pridobil je andragoško-pedagoško izobrazbo na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru in dokvalifikacija za delo z otroki, ki imajo motnje vedenja MVO na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

Povzetek: *Med vzgojo in socializacijo obstaja velika razlika. Pri socializaciji se poudarja spontan proces vraščanja v družbo, zlasti razmerja med socialnim poljem in razvojem posameznika. Socialno polje ni sistem deklariranih pravil, temveč sistem realnih pravil in vrednot. Pri vzgoji gre za deklarirano zavestno dejavnost v duhu vrednot.*

Ključne besede: *mladostnik, vzgojitelj, starši, dom, zadovoljstvo.*

BOJAN MACUH *doc. dr. edukacijskih ved in mag. soc.*

Doktorski študij zaključil na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, pred tem pa magistrski študij sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru.

Od leta 2009 je predavatelj na Fakulteti za poslovne in komercialne vede v Celju, kjer predava sociologijo. Na Gea College v Ljubljani občasno predava od leta 2013 poslovno etiko in organizacijsko kulturo. Na Višji šoli za kozmetiko in velnes predava predmet čustvena inteligenca in osebnostni razvoj. Je avtor in soavtor znanstvenih in strokovnih monografij, priročnikov ter več znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankov.

S svojimi prispevki kot avtor in soavtor je sodeloval na več mednarodnih znanstvenih konferencah. Hkrati je avtor tudi več leposlovnih del za odrasle, mladino in otroke.

SOCIOLOŠKI VIDIKI ZADOVOLJSTVA OTROK IN MLADOSTNIKOV V MLADINSKEM DOMU MARIBOR

V prispevku želimo pojasniti sociološke vidike vloge vzgojitelja in potrditi pomembno vlogo staršev pri procesu socializacije v Mladinskem domu Maribor (v nadaljevanju MDM).

Otroci in mladostniki v sodobni družbi

V sodobni družbi je otrokom in mladostnikom namenjena velika pozornost. Družba jih ocenjuje, kako so vzgojeni, kako upoštevajo določene norme, kot so pomoč in pozornost do starejših, skratka ocenjujejo stopnjo in način vraščanja v obstoječo družboⁱ.

Pomembna značilnost modernih družb je izjemno zanimanje za potek odraščanja otrok in mladostnikov. Dvajseto stoletje je od vseh obdobj najboljš vplivalo na proces poteka mladosti. Večina avtorjev omenja dvajseto stoletje, stoletje mladosti. Hall je kot prvi obdobje mladosti imenoval »adolescenca«. Za to obdobje je značilno viharništv, upori mladih do avtoritete, stresiⁱⁱ.

Kobolt ugotavlja, da informacijska tehnologija zahteva fleksibilnost in kreativnost, od mladih, ki se še le vključujejo v družbo, pa nenehno potrjevanje. Vsi temu niso kos, umaknejo se iz boja za kreativno delovno mesto, pristanejo v množici tistih, ki živijo od slabo plačanih, neperspektivnih delovnih mest. Premagovanje obremenitev, stresov in pritiskov družbenega okolja, organiziranju dražljajev zunanega in notranjega sveta v razumljive celote, izdelati strategije in poti reševanja nalog in problemov, ki jih narekuje življenje, lahko postane »nevarno« nizka zaradi neobvladovanja navedenih situacij. Pomanjkanje življenjske skladnosti vodi v občutek manjvrednosti in nepomembnosti. Mladi se izolirajo iz socialnega okolja, prihaja do psihosocialnih bolečin, kar še pogloblja stiskoⁱⁱⁱ.

Freeman ugotavlja, da imajo otroci in mladostniki čustvene in duševne težave podobno kot odrasli, čeprav smo v preteklosti mislili, da otroci ne trpijo zaradi tesnobe, različnih strahov ali depresije. Sedaj vemo, da se navedene težave lahko pojavijo v vsaki starosti in so med seboj podobne^{iv}.

Način mišljenja in ustvarjalnosti

Prevzem določenega mišljenja vam odpira nov svet. V svetu nespremenljivih prirojenih lastnosti je uspeh odvisen od dokazovanja. V svetu spreminjajočih lastnosti je uspeh odvisen od truda, da se naučite nekaj novega in se s tem razvijate. Mišljenje je samo prepričanje in del vašega razmišljanja, ki se lahko spremeni in nakaže smer, v katero vas bo peljalo mišljenje^v.

»Ustvarjalnost (kreativnost) se navadno uporablja za označevanje mentalnega procesa, ki vključuje nastanek novih idej ali pojmov ali novih povezav med že znanimi idejami ali pojmi^{vi}.«

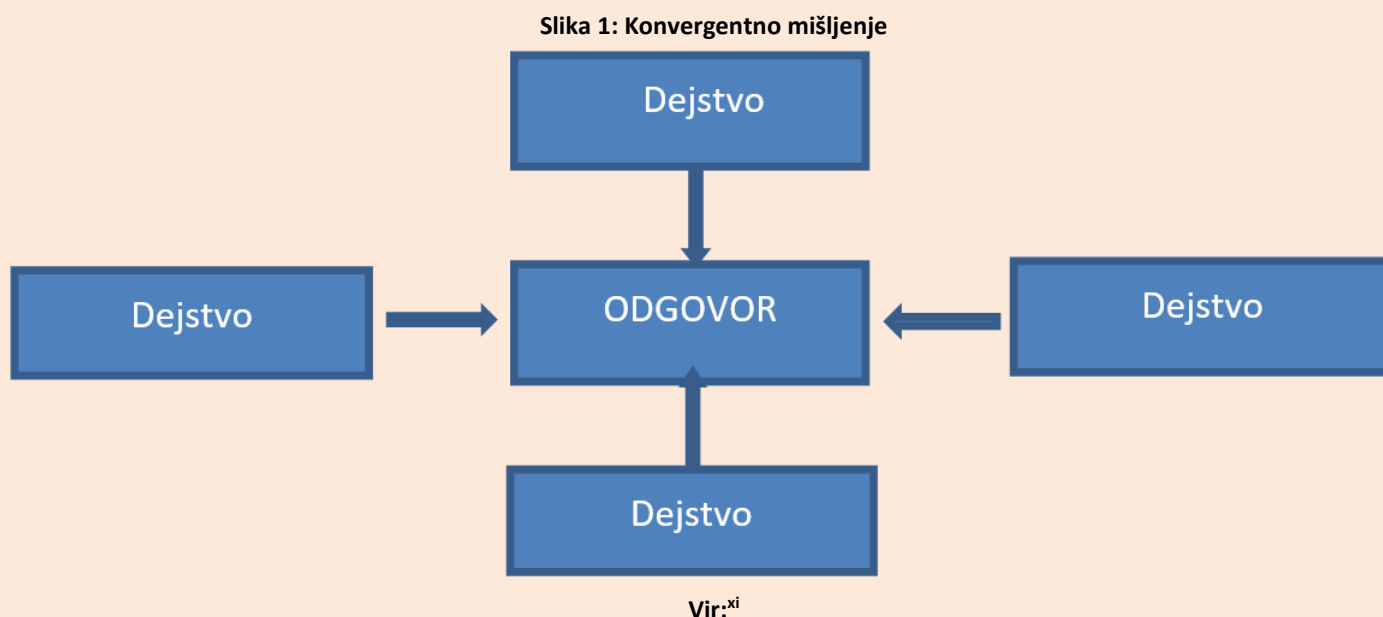
Sestavina politike EU je lizbonska strategija, ki predvideva rast delovnih mest in daje poudarek okrepanju domišljije, kulture, ustvarjanju in inovativnosti, s katerimi bi podprli cilje, zastavljene v strategiji. Inovativnost in gospodarstvo znanja, prehod na ustvarjalno gospodarstvo, izobraževanje za ustvarjalnost in inovativnost, ustvarjalnost in inovativnost javnega sektorja, kulturna raznolikost kot sredstvo za ustvarjalnost in inovativnost, izzivi, ki jih prinaša trajnostni razvoj^{vii}.

Ustvarjalnost lahko dojemamo kot najboljši vir inovativnosti – torej pretvarjanja ustvarjalnih idej v proizvode in storitve. V tem smislu je ustvarjalnost prisotna pri vsaki inovaciji, ki daje gospodarske rezultate. Ustvarjalnost in inovativnost nista pot do trajnostnih gospodarstev, če ni prisotno tudi spoštovanje kulturne raznolikosti, ki je že samo po sebi vir ustvarjalnosti in inovativnosti^{viii}.

Presojanje in izbiranje sta pomembnejša dejavnika, ki vplivata na ustvarjalnost. Presojamo na podlagi ocenjevanja in vrednotenja prednosti, pri katerih izpostavimo različne kriterije: dolžino, širino, količino, ceno, čas itd.. Naša pričakovanja, ki jih reflektiramo skozi rezultat nekih situacij, izbiramo. Oviro pri presojanju predstavlja predvsem negativna presoja, ki je posledica miselnih blokad. Zaradi negativne presoje, lahko pride do obsodbe^{ix}.

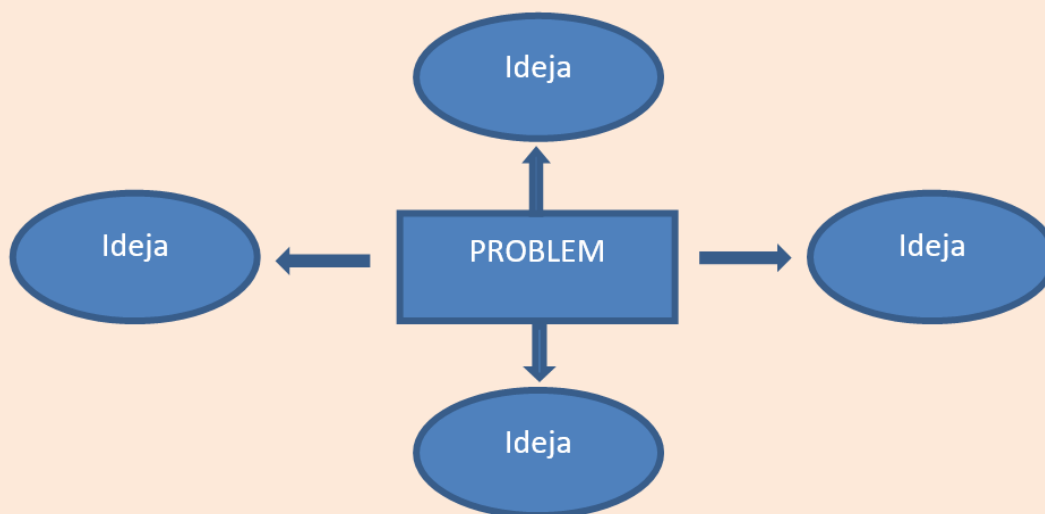
Konvergentno, divergentno in paralelno lateralno mišljenje

Kavčič^x navaja, da konvergentno mišljenje deluje po načelu, da obstaja en odgovor na problem, kar prikazuje slika 1. Deluje kot deduktivni postopek. Primer: »Kje v Mariboru je Mladinski dom?«

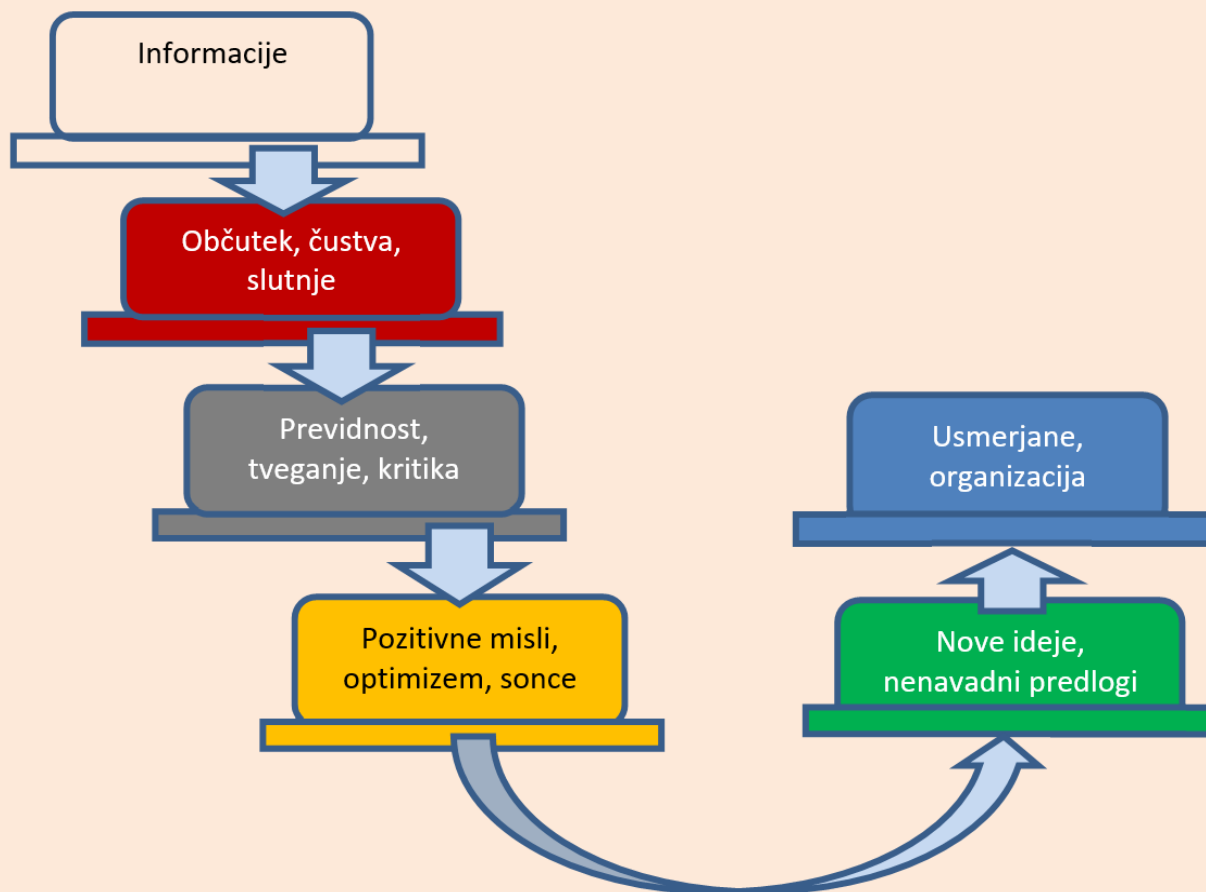
Divergentno mišljenje je obratno od konvergentnega, saj sprejema za izhodišče, da je več odgovorov na problem. Najboljšega je potrebno poiskati (Slika 2).

Slika 2: Divergentno mišljenje

Vir:^{xii}

Primer divergentnega mišljenja je arhitekt, ki načrtuje objekt in ima različne možne rešitve. Mnoge nariše, preden se odloči za eno rešitev^{xiii}.

Slika 3: Metoda šestih klobukov

Koncept paralelnega mišljenja je razvil De Bono v knjigi Parallel Thinking. Temelji na metodi šestih klobukov, ki so različnih barv in različnih pomenov. Slika 3. slikovito ponazarja uporabo zaporedja pri delu^{xiv}.

Obstaja ti vrste problemov:

Problem, ki zahteva veliko informacij.

Problem, ki ne zahteva novih informacij ampak spremembo.

Problem, ko ni problema, saj prepoznati, da imamo problem in da lahko stvari izboljšamo imenujemo problem.

Problem z veliko informacij lahko rešimo z vertikalnim razmišljanjem. Ostala dva, ki sta navedena, zahtevata lateralno mišljenje, kar pomeni razmišljanje s strani, izven ustaljenih poti razmišljanja^{xv}.

»Informacijski sistem, ki se sam organizira, omogoča, da se prihajajoče informacije same od sebe organizirajo v vzorce. Ti vzorci niso simetrični. Potrebujemo nekaj, da se premaknemo preko vzorcev (lateralno gibanje). Prav lateralno razmišljanje nam ponuja to sredstvo,« navaja De Bono^{xvi}.

Pri mladostnikih je potrebno spodbujati način mišljenja in ustvarjalnosti, zato sem predstavil nekaj načinov mišljenja, ki so osnova za razvoj teh veščin. V nadaljevanju predstavljam razliko med vzgojo in socializacijo.

Razlika med vzgojo in socializacijo

Med vzgojo in socializacijo obstaja velika razlika. Pri socializaciji se poudarja spontan proces vraščanja v družbo, zlasti razmerja med socialnim poljem in razvojem posameznika. Socialno polje ni sistem deklariranih pravil, temveč sistem realnih pravil in vrednot. Pri vzgoji gre za deklarirano zavestno dejavnost v duhu vrednot. Z vidika nadzorovanega procesa je vzgoja ožja od socializacije, saj je zavestna, sistematična, načrtna v smeri doseganja namena in ciljev. Nenačrtovani nenamerni vplivi na posameznika, ki lahko potekajo na nivoju nezavednega, jih z zavestnim in organiziranim vplivom ne moremo odpraviti. Razlika je, da je pri vzgoji poudarek na oblikovanju človeka, pri socializaciji je poudarek na procesnem nastajanju, pri čemer so vključeni dejavniki nastajanja. Te dejavnike ne želimo obvladovati in kontrolirati. Pojavlja se pasivnost med socializatorjem in socializirancem. Z vidika ciljev je vzgoja širša od socializacije, saj se v ospredje postavlja razvoj individualnosti, personalizacije, emancipacije, avtonomije, moralne presoje, sposobnost upravljanja sam s seboj, presojanje in zavračanje družbenih vplivov^{xvii}.

Iz Bele knjige je razvidno, da je vzgoja ključni dejavnik in kompleksen pojem pri vzgojno-izobraževalnem sistemu, ki naj ne bi spodletel, saj je povezan s prenašanjem vrednot, norm, navad in prepričanj na mladostnike. Na drugi strani lahko poudarimo ustrezna vzgojna ravnanja in odnos vzgojiteljev do mladostnikov, ki so pogoj za uspešno prenašanje znanja. Vzgoja, vrednote in znanje so v praksi povezane in prepletene. Doseganje soglasja o temeljnih vrednotah predstavljajo človekove pravice in dolžnosti, ki jih zajema Ustava Republike Slovenije kot mednarodni dokument^{xviii}.

Carsaro) meni, da je mladostnik bil in je v razumevanju socializacije tisti, ki prevzema in ponotrvoja družbo. Mladostnika moramo razumeti kot nekaj, kar je ločeno od družbe, saj ga je potrebno šele oblikovati, da postane učinkovit član družbe^{xix}.

Na Danskem otroke obravnavajo kot po naravi dobre. Želijo, da so spoštljivi in pričakujejo obojestransko spoštljivost. Njihovo načelo je, da moraš dajati, da bi prijel. Vladaanje s strahom jim predstavlja problematičnost, ker ne spodbuja spoštovanja temveč strah. Pri strahu mladostniki vedno ne spoznajo, česa ne smejo, vpitju in tepežu se bodo izognili. Te navedbe ne prispevajo k zavedanju mladostnikov o lastnem osnovnem jazu. Življenje v sovražnem okolju, polnem vpitja in agresije, ne pomaga pri vzgoji^{xx}.

Pri vzgoji je potrebno upoštevati razliko med vzgojo in socializacijo. Vzgojno delovanje krepi mladostnikove duhovne vrednote, da v procesu socializacije postanejo emancipirani, znajo moralno presojati, zavračati negativne družbene vplive in s svojo individualnostjo pozitivno vplivajo na razvoj družbe. V nadaljevanju bom pojasnil sociološke vidike vloge vzgojitelja pri delu z otroki.

Sociološki vidiki vloge vzgojitelja pri delu z otroki uporabniki storitev v Mladinskem domu Maribor

Pomembna vloga vzgojitelja v Mladinskem domu Maribor je, da iz sociološkega vidika analizira vpliv vzgojne skupine na posameznika, npr. skuša ugotoviti, kakšen je vpliv klime, zakaj je takšna, kakšni so odnosi med mladostniki ... Te ugotovitve mu služijo, da prepoznane vzgojne vplive vključi v nadaljnje aktivnosti v skupini in uravnava skupinsko dinamiko. Našteto in še več vzgojitelju daje možnost, da uredi sebe. Ko to razčisti, lahko prične usmerjati druge, jim je v pomoč, da tudi pomoči potrebne pravilno usmeri. To je njihova profesionalna naloga. Osebe s pozitivnimi osebnostnimi lastnostmi, polne energije, entuziazma, domislic slikajo podobo idealnega

vzgojitelja. Njegova moderna stališča, neomahljivost, tudi popustljivost, kritičnost, privlačnost, naj bi bila resnično v korist otrokom in mladostnikom.

V Beli knjigi je zapisano, da mora vzgoja slediti različnim vzgojnimi ciljem vzgojno-izobraževalnega sistema. Upoštevati se mora inkluzivnost in proces inkluzije otroka, ki so lahko izključene zaradi socialnih, etičnih, kulturnih ali kakršnih koli drugih razlik. Upoštevati se mora strpnost, spoštovanje, ki spodbuja medsebojno pomoč, solidarnost, skrb za okolje, ki podpira cilje inkluzije in integracije^{xxi}.

Bouwkamp navaja, da naj strokovni delavec pristopi k mladostniku najprej kot človek, šele kasneje kot strokovnjak. Vzpostavitev dobrega odnosa z mladostnikom, lahko okrepi interakcijski vzorec in prispeva, da se spremeni v konstruktivne vzorce. Seveda se postavlja vprašanje, ali strokovni delavec to zmore. Tako kot v družini se lahko tudi strokovnjak (vzgojitelj), zaplete v neustrezne interakcijske vzorce^{xxii}.

Konstruktivnega pristopa, ki bi moral izhajati iz gibanja za pomoč mladostnikom – otrokom, še vedno ni opaziti, čeprav se nekateri iz ljubezni do njih zelo trudijo in hočejo pristop izboljšati. Vlaganje naporov v zmanjšanje duševne utrujenosti z blaženjem kaznovanja in prijetnejšem poučevanju ni oblašil stanja. Vzgojitelji in starši, ki jih povezuje potreba po pomoči mladostnikom, morda hodijo po zamegljeni poti, ki ne vodi nikamor. Potrebno se bo obrniti in poiskati drugo^{xxiii}.

Zaključek

Osnovna dejavnost Mladinskega doma Maribor, posebej še enote Slivnica je zaznamovana z namenom prevzgojiti vedenjsko motenega mladostnika v socializirano osebnost, ki bi osvojila socialno – moralne norme. Z vzgojnimi metodami je želja ublažiti ali odpraviti vedenjske motnje, mladostnike izobraževati in jih usposobiti za zaposlitev ter nadaljnje življenje. Prvi vzgojitelji so vsekakor starši, ki pa vzgojo svojih otrok gledajo iz različnih zornih kotov. Pri otrocih in mladostnikih je potrebno spodbujati način mišljenja in ustvarjalnosti, zato sva predstavil nekaj načinov mišljenja, ki so osnova za razvoj teh veščin. Zadovoljstvo mladostnikov prispeva pomemben del pri vzgoji.

Viri, literatura in opombe

ⁱ Macuh, B. (2013). *Uvod v sociologijo*. Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje. 48.

ⁱⁱ Ule, M. in Kuhar, M. (2003). *Mladi, družina, starševstvo*. Fakulteta za družbene vede Ljubljana. 29.

ⁱⁱⁱ Kobolt, A. (2008). *Učenje na odru življenja, projektno delo z ranljivimi skupinami mladih*. Pedagoška fakulteta Ljubljana. 11–13.

^{iv} Freeman, D. in Freeman, J. (2011). *Spoznajte svoj um: vsakdanje čustvene in duševne težave ter kako jih premagati*. Gnostica Ljubljana. 137.

^v Dweck Carol, S. (2016). *Moč miselnosti, kako uresničiti svoje zmožnosti*. Učila International Tržič. 30.

^{vi} Kavčič, B. (2008). *Usmerjanje ustvarjalnosti*. Visoka komercialna šola Celje. 7.

^{vii} Panorama. (2009). *Ustvarjalnost in inovativnost*. Retrieved April 15, 2020, 4, from, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag29/mag29_sl.pdf.

^{viii} Panorama. (2009). *Ustvarjalnost in inovativnost*. Retrieved April 15, 2020, 5, from, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag29/mag29_sl.pdf.

^{ix} Papež, V. (2013). *Kreativnost in inovativnost v organizacijah*. (Seminarska naloga). Filozofska fakulteta Ljubljana. 5.

^x Kavčič, B. (2008). *Usmerjanje ustvarjalnosti*. Visoka komercialna šola Celje. 11.

^{xi} Kavčič, B. (2008). *Usmerjanje ustvarjalnosti- konvergentno mišljenje*. Visoka komercialna šola Celje. 11

^{xii} Kavčič, B. (2008). *Usmerjanje ustvarjalnosti- divergentno mišljenje*. Visoka komercialna šola Celje. 11

^{xiii} Lubarda Stropnik, N. (2008). *Kreativnost v oglaševanju*. (Diplomska naloga). Retrieved Oktober 11, 2019, from, <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/Lubarda-Stropnik-Nina.PDF>.

^{xiv} De Bono, E. (2018). *Paralelno razmišljanje*. Mladinska knjiga Ljubljana. 49–51.

^{xv} Mulej, N. (2019). *Lateralno razmišljanje – o metodi*. Retrieved Oktober 6, 2019, from, <https://www.nastjamulej.com/lateralno-razmisljanje-o-metodi>.

^{xvi} De Bono, E. (2014). *Naučite svojega otroka razmišljati*. Rotis Maribor. 168.

^{xvii} Peček, M. (2009). *Moč vzgoje: sodobna vprašanja o teoriji vzgoje*. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana. 28–30.

^{xviii} Krek, J. in Meljak, M. (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Zavod RS za šolstvo Ljubljana. 27.

^{xix} Rutar, S. (2013). *Poti do participacije otrok v vzgoji*. Univerza na Primorskem, Koper. 99.

^{xx} Alexander Joelle, J. in Sandahl Dissing, I. (2017). *Vzgoja po Dansko*. Mladinska knjiga Ljubljana. 121.

^{xxi} Krek, J. in Meljak, M. (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Zavod RS za šolstvo Ljubljana. 28.

^{xxii} Bouwkamp, R. in Bouwkamp, S. (2014). *Blizu doma: priročnik za delo z družinami*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Ljubljana. 153.

^{xxiii} Montessori, M. (2018). *Nagovori staršem*. Didakta Radovljica. 23–24.

JANEZ DOMAŽNIK mag. poslovnih ved.

Magistrski študij je zaključil na fakulteti za komercialne in poslovne vede v Celju, pred tem pa je zaključil visoko šolski študij na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru v Kranju in končal višje šolski študij na Strojni fakulteti Univerze v Mariboru.

Od leta 1997 je vzgojitelj v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica. Pridobil je andragoško-pedagoško izobrazbo na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru in dokvalifikacija za delo z otroci, ki imajo motnje vedenja MVO na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

Povzetek: *Zadovoljstvo je posledica potrditve (izpolnitve) pričakovanj ciljne skupine. Končni rezultat je lahko občutek izpolnitve pričakovanj ciljne skupine. V prispevku predstavljam pojem zadovoljstva, ki je zelo pomemben za otroke in mladostnike, ki bivajo v Mladinskem domu v Mariboru.*

Ključne besede: *Mladinski dom Maribor, otroci, mladostniki, vzgojitelji, vzgoja.*

POMEN ZADOVOLJSTVA OTROK IN MLADOSTNIKOV ZA BIVANJE V MLADINSKEM DOMU MARIBOR

V prispevku bom predstavil področje dela z mladostniki in otroki v Mladinskem domu Maribor. Osredotočil se bom na zagotavljanje njihovega zadovoljstva v času bivanja v tej vzgojni instituciji.

Živimo v času, ko so medsebojni odnosi, in s tem tudi družina, v krizi. O otroci so očitno najšibkejši člen v družbi, saj se na njih odlikavajo vse napake, ki jih delamo. Najpomembnejši, najtrajnejši in najbolj zaupni odnos v otrokovem življenju je odnos s starši. Pri tem vzgojnem pristopu se starši čutijo odgovorne za vse, kar je njihova odgovornost in za vse, kar to ni, saj o vsem odločajo sami. Otroci nimajo možnosti odločanja, kaj šele, da bi lahko občutili posledice lastnih odločitev, o njih razmišljali in jih predvideli. Zato se ne čutijo odgovorne za nekaj, za kar so se odločili starši.

Doseganje standardov je nedvomno zelo pomembno za prihodnost otrok in mladostnikov, ki bivajo v Mladinskem domu. V mislih imamo odnose, ki se oblikujejo med vzgojitelji, odnosi s sovrstniki, odnosi s starši, delovnimi razmerami in graditvi njihovih vrednot. Ustvarjanje inkluzivnega prostora zahteva premik v smeri strokovne in etične usposobljenosti vseh udeležencev, vzgojiteljev, svetovalnih delavcev, učiteljev.

Starši so tisti, ki lahko otroku pomagajo pri vrednotenju življenja in ga vodijo mimo nevarnih čeri izzivov ter ga oblikujejo v čustveno zdravega človeka. Ugotovljeno je, da znani in običajni vzgojni prijemi, ki so se jih starši naučili od svojih staršev, ne prinašajo več zelenega učinka.

Pojem in pomen zadovoljstva

Subjektivno zadovoljstvo z življenjem sestavljajo pojmi zadovoljstvo z življenjem, sreča in družbena vključenost ali izključenost, ugotavlja Boehnke (2005). Za subjektivno zaznavo zadovoljstva z življenjem je značilno, da je povezana z različnimi notranjimi in zunanji dejavniki. Na eni strani ekonomsko materialni pogoji, ki so v družbi neenakomerno porazdeljeni, na drugi pa gre za izraz subjektivnega zadovoljstva s posameznikovim življenjem, ki je odvisen od vrste osebnih nagnjenj, vrednot, osebnih pričakovanj in psihosociološkega profila posameznika^{xxxvi}.

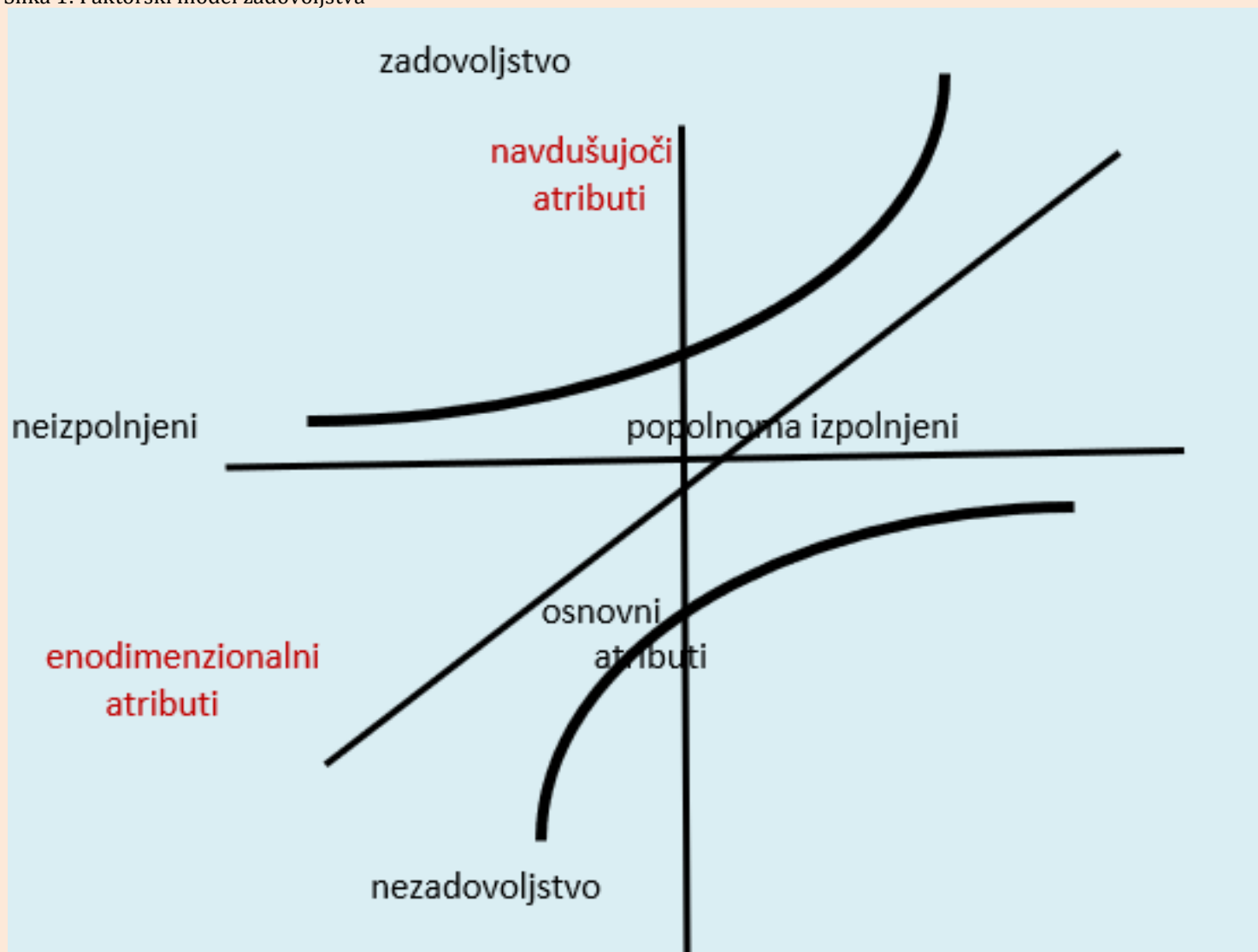
Največji napredek pri zadovoljstvu strank so pogojeni s tehnološkim razvojem. Veliki tehnološki preboj se je zgodil, kot posledica vesoljskega programa NASA s pristankom človeka na Luni. Ta program je omogočil na tisoče priložnosti za komercialno izrabo. Vloga marketinga je bila poiskati komercialne aplikacije za tehnologijo. V resnici obstajata dve vrsti raziskav in razvoja: tehnološka podpora in marketinška podpora. Tehnološko podporo razvijajo v znanstvenih parkih in laboratorijih po svetu, od koder prihajajo možnosti za komercialno izrabo^{xxxvii}.

Številni analitiki na področju preučevanja faktorkega modela zadovoljstva, med njimi Justinek Omerza (2009), predlagajo delitev atributov na tri skupine:

- Pričakovani osnovni atributi povzročajo nezadovoljstvo, če niso prisotni ali slabo izpolnjeni. Dobro izpolnjeni ne vodijo v zadovoljstvo. Uporabniki storitev jih smatrajo kot nujne. Ne nudijo dovolj zadovoljstva in imenujemo jih higieniki.
- Enodimenzionalni atributi so dobro izpolnjeni in vodijo v zadovoljstvo, slabo izpolnjeni v nezadovoljstvo.
- Navdušujoči atributi povzročajo zadovoljstvo ali navdušenje. Njihova odsotnost ali slaba izpolnjenost vodi v nezadovoljstvo. Imenujemo jih motivatorji. Če so ti nepričakovani atributi skrbno izbrani, povzročijo veliko zadovoljstvo^{xxxviii}.

V nadaljevanju predstavljam faktorski model zadovoljstva, katerega pojasnjujem tudi na sliki 1.

Slika 1: Faktorski model zadovoljstva

Vir: xxxix

Nezadovoljne stranke predstavljajo številne potencialne probleme za vsako organizacijo. Negativne besede zmanjšujejo verjetnost ponovnega nakupa iste znamke. Vsi ti problemi predstavljajo negativni efekt za podjetje. Zato je pomembno za podjetje, da ugotovi zadovoljstvo stranke in še bolj pomembno, zakaj so nezadovoljne^{xl}.

Vrhunski izvajalci, dobri prostori, literatura in drugo ni dovolj. Končni uspeh zadovoljstva je odvisen od ustreznih odnosov med izvajalci in odjemalci storitev. Izvajalci storitev se morajo prilagoditi spremembam in zahtevam odjemalcev storitev. Od dobrih in negovanih odnosov z odjemalci je odvisen uspeh poslovanja in zadovoljstvo vseh udeležencev storitev. Filozofija in prava praksa marketinga sloni na odnosih med uporabniki storitev in dobavitelji storitev^{xli}.

Zadovoljstvo udeležencev v menjavi, zlasti zadovoljstvo ciljnih skupin v okviru menjalnih procesov je eden izmed temeljnih konceptov v trženju. Zadovoljstvo je posledica potrditve (izpolnitve) pričakovanj ciljne skupine. Končni rezultat je lahko občutek izpolnitve pričakovanj ciljne skupine. Pri tem je potrebno upoštevati, da je ciljna skupina sestavljena iz posameznikov, ki sestavljajo homogene

segmente in homogena pričakovanja. Zadovoljstvo ciljne skupine je njeno čustveno in racionalno vrednotenje izkušenj s izdelkom in je prav tako njena sodba, ali je izdelek dosegel pričakovano raven izpolnitve^{xliii}.

Potočnik ugotavlja, da je osnova za uspešno delovanje storitvenega podjetja, da zadovoljuje in navdušuje uporabnike njihovih storitev. Zadovoljstvo se ustvari z vplivanjem na njihove zaznave in pričakovanja na izvajanja storitev. Podjetje, ki ve, katere storitve zadovoljujejo uporabnike, ne da bi to preverilo, se pogosto pokaže za nepravilno in poslovno nevarno. Profesionalne storitvene organizacije mislijo, da so strokovno usposobljene za izvajanje storitev in da uporabniki njihovih storitev pri tem nimajo nobenega vpliva. Zadovoljstvo in navdušenje je mogoče ustvariti z vplivanjem na njihova pričakovanja glede izvajanja storitev. Objektivna pričakovanja so raven pričakovani večine uporabnikov. Subjektivna pričakovanja izražajo počutje uporabnikov v zvezi s storitvijo^{xliiii}.

Storitvena podjetja, ki imajo najboljši ugled in sloves, porabijo največ denarja za preučevanje pričakovani, da bi svoje storitve oblikovala tako, da bi zadovoljila pričakovanja ali jih celo preseгла (Slika 4). Zadovoljni uporabniki bodo ponovno uporabili to storitev. Sledila bodo priporočila prijateljem, znancem in ostalim zainteresiranim^{xliiii}.

Ne smemo biti zmotno prepričani, da stranka na koncu nima zadnje besede. Vse potrebe stranke imajo mnogo različnih poti do zadovoljstva. Kjer koli imajo ljudje izbiro, bodo izbrali produkt, ki ga zaznajo kot najbolj uporabnega za kakršno koli ceno, ki so jim pripravljene plačati^{xliiii}.

Kvaliteta, vrednost in zadovoljstvo so koncepti, ki so se jih managerji morali naučiti, da bi postali usmerjeni k strankam, ugotavljata Gummerus in Koskull^{xliiii}.

Zadovoljstvo odjemalcev veliko, njihov pomen velik (paradna stranka), potrebno ohranjati zadovoljstvo. Zadovoljstvo odjemalcev majhno, njihov pomen velik (problematični odjemalci), takoj ukrepati v smeri povečanja zadovoljstva. Zadovoljstvo odjemalcev je veliko, njihov pomen pa majhen (potencialno zanimivi odjemalci). Veliko zadovoljstvo hitro izkoristiti za povečanje prodaje. Zadovoljstvo odjemalcev je majhno, tudi njihov pomen je majhen (občasni odjemalci), povečati je potrebno le zadovoljstvo, če so možnosti za večjo prodajo^{xliiii}.

V Mladinskem domu Maribor poteka delo 24 ur na dan, celo leto, tudi ob vikendih, počitnicah in praznikih. Delovna obveznost vzgojiteljev je 40 ur. Delo v tem okviru se izvaja kombinirano v skupini in izven nje. Po normativu ima stanovanjska skupina osem otrok in mladostnikov in štiri do pet vzgojiteljev. Vzgojitelji skupaj z otroki in mladostniki skrbijo za dinamiko in obveznosti, katere jim narekuje skupinsko življenje. Pri tem moram sproti, vedno skrbeti, da so otroci in mladostniki zadovoljni s storitvami, ki jim jih ponujamo.

Otroci in mladostniki Mladinskega doma Maribor so vključeni in se izobražujejo v zunanjih osnovnih in srednjih šolah, v vseh programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja ter srednjega gimnazijskega izobraževanja. Veliko otrok in mladostnikov ima odločbo o usmeritvi z dodatno strokovno pomočjo, pedagoško pogodbo, možnostjo vključitve v projektno učenje. Vzgojitelji sodelujejo s šolskimi svetovalnimi službami, razredniki in posameznimi profesorji. Otroci in mladostniki so pogosto uspešni na šolskem področju.

Poudarek je na vzpostavitve dobrih odnosov s svojci in rejniki in rednim stikom z njimi, kar lahko pomembno in odločujoče vpliva na nadaljnji razvoj otroka in mladostnika. Svojci ali rejniki vedno sodelujejo pri izdelavi individualnih programov otrok in mladostnikov. Le tako organizirano se lahko kvalitetno usmerja otroka in ga pripravlja za bivanje ter vračanje v njegovo primarno okolje^{xliiii}.

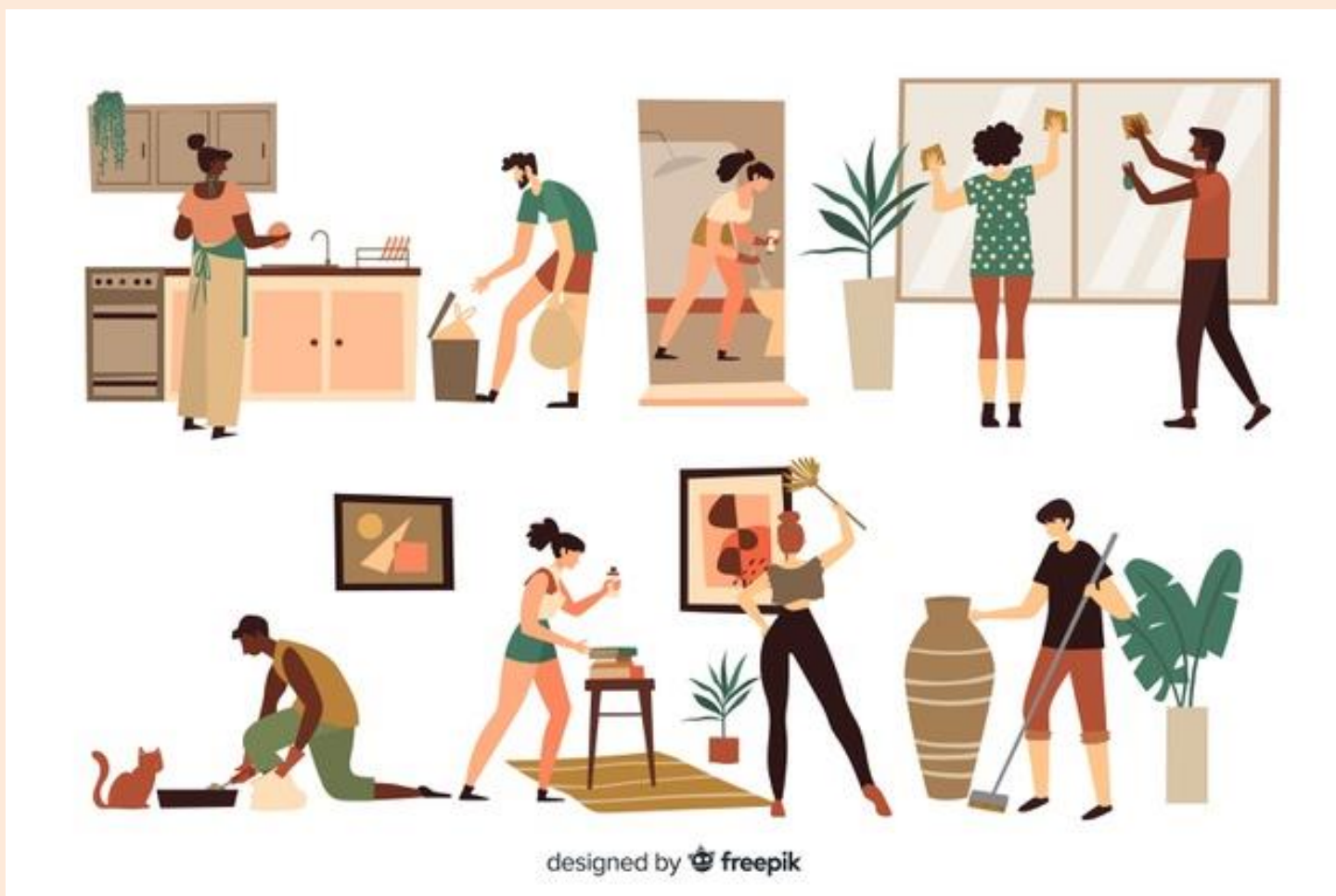
Zaključek

Ugotavljamo, da imajo vzgojitelji v mladinskem domu pri zagotavljanju zadovoljstva otrok in mladostnikov pomembno vlogo, ki pa se prepleta tudi z drugimi dejavniki, kot so pogoji za bivanje, njihovi medsebojni odnosi itd.

Mladinski dom izvaja veliko aktivnosti, ki zagotavljajo kakovost življenja otrok in mladostnikov v njem, k temu pa veliko pripomorejo tudi vzgojitelji in strokovni delavci. Vsi se trudijo za dobrobit otrok in mladostnikov, kar pomembno vpliva pri njihovi socializaciji in pripravi na nadaljnje samostojno življenje.

Viri, literatura in opombe

- ^{xxxvi} Boehnke, P. (2005). *First European Quality of Life Survey: Life Satisfaction, happiness and sense of belonging*. Retrieved November 16, 2019, from <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2005/91/en/1/ef0591en.pdf>.
- ^{xxxvii} McDonald, M. (2002). *Marketing Plans* (5 th edition). Butterworth-Heinemann, Oxford. 12.
- ^{xxxviii} Justinek Omerzi, S. (2009). *Zadovoljstvo staršev z otrokovo šolo-primerjava med državno in zasebno osnovno šolo*. (Magistrsko delo). Ekonomska poslovna fakulteta Maribor. 24.
- ^{xxxix} Domajnko, J. (2019). *Ekonomski in sociološki vidiki zadovoljstva storitev uporabnikov v Mladinskem domu Maribor*. (Magistrska naloga). *Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje*. 32.
- ^{xl} Baker, J. M. (2003). *The Marketing book*. Butterworth, Heinemann, Oxford. 227.
- ^{xli} Devetak, G. (2007). *Marketing management*. Fakulteta za management Koper. 371, 372.
- ^{xlii} Snoj, B. in Gabrijan, V. (2011). *Grafični marketing*. Fakulteta elektrotehniko, računalništvo in informatiko Maribor. 30.
- ^{xliiii} Potočnik, V. (2004). *Trženje storitev s primeri iz prakse*. GV Založba Ljubljana. 12.
- ^{xliv} Potočnik, V. (2004). *Trženje storitev s primeri iz prakse*. GV Založba Ljubljana. 128.
- ^{xlv} McDonald, M. (2002). *Marketing Plans* (5 th edition). Butterworth-Heinemann, Oxford. 8.
- ^{xlvi} Gummerus, J. in Koskull, C. (2015). *Hanken School of Economics: Management for the Future*. Hanken School of Economics Helsinki. 71.
- ^{xlvii} Vukovič, G. (2005). *Trženje*. Visoka komercialna šola Celje. 153.
- ^{xlviii} Domajnko, J. (2019). *Ekonomski in sociološki vidiki zadovoljstva storitev uporabnikov v Mladinskem domu Maribor*. (Magistrska naloga). *Fakulteta za komercialne in poslovne vede Celje*. 17, 18.

JANEZ DOMANJKO mag. poslovnih ved.

Magistrski študij je zaključil na Fakulteti za komercialne in poslovne vede v Celju. Pred tem je zaključil visoko šolski študij na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Maribor in končal višje šolski študij na Strojni fakulteti Univerze v Mariboru. Od leta 1997 je vzgojitelj v Mladinskem domu Maribor – enota Slivnica. Pridobil je andragoško-pedagoško izobrazbo na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru in dokvalifikacija za delo z otroki, ki imajo motnje vedenja MVO na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

Povzetek: V prispevku želimo predstaviti pomen vzgoje in socializacije v procesu bivanja mladostnikov in otrok v Mladinskem domu Maribor. Pri vzgoji je potrebno upoštevati razliko med vzgojo in socializacijo. Vzgojno delovanje krepi mladostnikove duhovne vrednote, da v procesu socializacije postanejo emancipirani, znajo moralno presojudati, zavračati negativne družbene vplive in s svojo individualnostjo pozitivno vplivajo na razvoj družbe.

Glavne besede: otroci, mladostniki, starši, vzgoja, socializacija, dom.

BOJAN MACUH doc. dr. edukacijskih ved in mag. soc.

Doktorski študij je zaključil na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, pred tem pa magistrski študij sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Od leta 2009 je predavatelj na Fakulteti za poslovne in komercialne vede v Celju, kjer predava sociologijo. Na Gea College v Ljubljani občasno predava od leta 2013 poslovno etiko in organizacijsko kulturo. Na Višji šoli za kozmetiko in velnes predava predmet čustvena inteligenca in osebnostni razvoj. Je avtor in soavtor znanstvenih in strokovnih monografij, priročnikov ter več znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankov. S svojimi prispevki kot avtor in soavtor je sodeloval na več mednarodnih znanstvenih konferencah. Hkrati je avtor tudi več leposlovnih del za odrasle, mladino in otroke.

FUNKCIJA STARŠEV PRI VZGOJI OTROK V MLADINSKEM DOMU

Uvod

V Mladinskem domu Mariboru v procesu dela izvajamo vzgojo in socializacijo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.

Mladinski dom Maribor ima devet stanovanjskih skupin, ki so lokacijsko ločene, dve mladinski stanovanji, stanovanje, kjer se izvaja poldnevni program, terapevtsko kmetijo v Moščancih in v enoti Slivnica tri vzgojne skupine.

Delo poteka 24 ur na dan, celo leto, ob vikendih, počitnicah in praznikih. Delovna obveznost vzgojiteljev je 40 ur. Delo v tem okviru se izvaja kombinirano v skupini in izven nje. Po normativu ima stanovanjska skupina osem otrok in mladostnikov in štiri do pet vzgojiteljev. Vzgojitelji skupaj z otroki in mladostniki skrbijo za dinamiko in obveznosti, katere jim narekuje skupinsko življenje.

Otroci in mladostniki Mladinskega doma Maribor so vključeni in se izobražujejo v zunanjih osnovnih in srednjih šolah, v vseh programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja ter srednjega gimnazijskega izobraževanja. Veliko otrok in mladostnikov ima odločbo o usmeritvi z dodatno strokovno pomočjo, pedagoško pogodbo, možnostjo vključitve v projektno učenje. Vzgojitelji sodelujejo s šolskimi svetovalnimi službami, razredniki in posameznimi profesorji. Otroci in mladostniki so pogosto uspešni na šolskem področju.

Poudarek je na vzpostavitve dobrih odnosov s svojci in rejniki in rednim stikom z njimi, kar lahko pomembno in odločujoče vpliva na nadaljnji razvoj otroka in mladostnika. Svojci ali rejniki vedno sodelujejo pri izdelavi individualnih programov otrok in mladostnikov. Le tako organizirano se lahko kvalitetno usmerja otroka in ga pripravlja za bivanje ter vračanje v njegovo primarno okolje.

Vzgoja in socializacija

Za vsakega otroka v procesu njegovega odraščanja sta pomembna elementa vzgoja in proces socializacije, skozi katerega otrok in kasneje mladostnik pridobiva potrebne vrednote za življenje.

Iz Bele knjige je razvidno, da je vzgoja ključni dejavnik in kompleksen pojem pri vzgojno-izobraževalnem sistemu, ki naj ne bi spodletel, saj je povezan s prenašanjem vrednot, norm, navad in prepričan na mladostnike. Na drugi strani lahko poudarimo ustrezna vzgojna ravnanja in odnos vzgojiteljev do mladostnikov, ki so pogoj za uspešno prenašanje znanja. Vzgoja, vrednote in znanje so v praksi povezane in prepletene. Doseganje soglasja o temeljnih vrednotah predstavljajo človekove pravice in dolžnosti, ki jih zajema Ustava Republike Slovenije kot mednarodni dokumentⁱ.

Pomembna značilnost modernih družb je izjemno zanimanje za potek odraščanja otrok in mladostnikov. Dvajseto stoletje je od vseh obdobj najboljš vplivalo na proces poteka mladosti. Večina avtorjev omenja dvajseto stoletje, stoletje mladosti. Hall je kot prvi obdobje mladosti imenoval »adolescenca«. Za to obdobje je značilno viharništvo, upori mladih do avtoritete, stresiⁱⁱ.

Freeman ugotavlja, da imajo otroci in mladostniki čustvene in duševne težave podobno kot odrasli, čeprav smo v preteklosti mislili, da otroci ne trpijo zaradi tesnobe, različnih strahov ali depresije. Sedaj vemo, da se navedene težave lahko pojavijo v vsaki starosti in so med seboj podobneⁱⁱⁱ.

Med vzgojo in socializacijo obstaja velika razlika. Pri socializaciji se poudarja spontan proces vraščanja v družbo, zlasti razmerja med socialnim poljem in razvojem posameznika. Socialno polje ni sistem deklariranih pravil, temveč sistem realnih pravil in vrednot. Pri vzgojo gre za deklarirano zavestno dejavnost v duhu vrednot. Z vidika nadzorovanega procesa je vzgoja ožja od socializacije, saj je zavestna, sistematična, načrtna v smeri doseganja namena in ciljev. Nenačrtovani nenamerni vplivi na posameznika, ki lahko potekajo na nivoju nezavednega, jih z zavestnim in organiziranim vplivom ne moremo odpraviti. Razlika je, da je pri vzgoji poudarek na oblikovanju človeka, pri socializaciji je poudarek na procesnem nastajanju, pri čemer so vključeni dejavniki nastajanja. Te dejavnike ne želimo obvladovati in kontrolirati. Pojavlja se pasivnost med socializatorjem in socializirancem. Z vidika ciljev je vzgoja širša od socializacije, saj se v ospredje postavlja razvoj individualnosti, personalizacije, emancipacije, avtonomije, moralne presoje, sposobnost upravljanja sam s seboj, presojanje in zavračanje družbenih vplivov^{iv}.

Carsaro meni, da je mladostnik bil in je v razumevanju socializacije tisti, ki prevzema in ponotrnanja družbo. Mladostnika moramo razumeti kot nekaj, kar je ločeno od družbe, saj ga je potrebno šele oblikovati, da postane učinkovit član družbe^v.

Na Danskem otroke obravnavajo kot po naravi dobre. Želijo, da so spoštljivi in pričakujejo obojestransko spoštljivost. Njihovo načelo je, da moraš dajati, da bi prijel. Vladanje s strahom jim predstavlja problematičnost, ker ne spodbuja spoštovanja temveč strah. Pri strahu mladostniki vedno ne spoznajo, česa ne smejo, vpitju in tepežu se bodo izognili. Te navedbe ne prispevajo k zavedanju mladostnikov o lastnem osnovnem jazu. Življenje v sovražnem okolju, polnem vpitja in agresije, ne pomaga pri vzgoji^{vi}.

Pri vzgoji je potrebno upoštevati razliko med vzgojo in socializacijo. Vzgojno delovanje krepi mladostnikove duhovne vrednote, da v procesu socializacije postanejo emancipirani, znajo moralno presojati, zavračati negativne družbene vplive in s svojo individualnostjo pozitivno vplivajo na razvoj družbe. V nadaljevanju bomo predstavili vlogo staršev / družine pri vzgoji otrok.

Vloga staršev pri vzgoji in socializaciji

Družina je osnovna celica vsake družbe in otroci so nepogrešljiv delte skupnosti. Zavedati se je potrebno, da šele z rojstvom otroka starša tvorita to najpomembnejšo družbeno skupnost.

Družina je nenadomestljiva za človekovo socializacijo, njegovo čustvenost in vrednostni sistem. Ustrezna čustvenost je zelo pomembna, saj v nasprotnem primeru otrok zapade v deviantnost, ki se kaže v neprilagojenem in asocialnem vedenju. Delo s starši je zelo težko področje dela, saj lahko imajo starši veliko zaupanje v vzgojitelja, istočasno pa zelo velika pričakovanja. Mladostniki – otroci se vračajo v družino, zato obravnavanje otrok ne da bi hkrati obravnavali starše, le polovično. Obravnava družinske situacije nam lahko pojasni nekatere vedenjske vzorce, ki dajejo vzgojitelju osnovo za individualizirani vzgojni načrt, saj so starši vir informacij za lažjo diagnozo. Starši lahko delo vzgojiteljev podpirajo ali onemogočajo. Nerešeni odnosi mladostnikov z njihovimi starši pripeljejo do nadaljnjih frustracij, depresivnih stanj, nevrotičnih reakcij, begov in vedenjskih težav. Navedeni primeri so dovolj velik razlog za intenzivno delo s starši. Starši so edini dom otrok, čeprav je pogosto slab^{vii}.

Starševstvo je v sodobni družbi postala zahtevna in odgovorna naloga. Rastoča odgovornost deluje danes kot breme, ovira pri vzgoji. Prav zaradi novih razsežnosti, novih razmerij in motivov, psiholoških želja, dilem, dvomov je starševstvo težak, za nekatere neuresničljivi projekt. Otroci so tu kot dejstvo in za vedno^{viii}.

Bouwkamp meni, da je nedosleden starš tisti, ki nenehno menjuje pozicijo. V začetku je strog, ko otrok prične povzročati probleme in temu ni kos, popusti in nenadoma spremeni odnos, ponovno postane strog in kaznuje. Pri takšnem staršu otrok nikoli ne ve, pri čem je^{ix}. Devjak ugotavlja, da je naloga strokovnega kadra v vzgojnih ustanovah je najti intenziven in dober kontakt s starši, ga negovati in sodelovati na nivoju partnerstva. Starše je potrebno vključevati v domski vsakdan. Ne smemo prezreti tistih staršev, ki se zaradi manj socialnih kompetenc radi umaknejo. Starši so pomemben dejavnik vključevanja otrok v domsko okolje, lahko popestrijo domski vsakdan in so pomemben vir za kvaliteto vzgoje in klime^x.

Naloga staršev v odnosu do otroka so oskrba, čustvena podpora, nadzor, skrb in vzgoja za družbeno odgovorno delovanje. Odnos se prične ob otrokovem rojstvu, ima več faz in se navadno konča s smrtjo staršev. Otroci so staršem pomemben del veselja in zadovoljstva, lahko pa tudi vir žalosti, skrbi, konfliktov, odvisno od medsebojnega ujemanja. Konflikti se pojavijo v borbi za ljubezen in medsebojno naklonjenost, zlasti v več številčni družini. Krize medsebojnih odnosov, se zlasti pojavljajo v obdobju otrokove adolescence, v večini primerov takrat starši ne morejo več slediti razvoju in spremembam otroka^{xi}.

Petrič (2011) navaja, da starši svoje otroke vzgajajo v upanju in prepričanju, da vzgajajo najbolje. Kadar vzgoja ne poteka tako, kot so si zamislili, nastopi problem, pride do nezadovoljstva in konfliktov v družini. Z uvajanjem sprememb starši želijo rešiti problem nespoštljivosti, nesodelovanja, pojava agresivnosti pri svojih otrocih. Pozabljajo pa, da sta za vzpostavitev dobrega odnosa potrebna dva. Iz tega sledi, da lahko starši pričakujejo spremembe v odnosu z otroki, če so za spremembo pripravljeni tudi oni^{xii}.

Ugotavljamo, da je starševstvo odgovorna naloga, ki je prepletena z različnimi dejavniki, ki vplivajo na razvoj in vzgojo otroka in mladostnika v sodobnem času.

Zaključek

V prispevku smo predstavili otroke in mladostnike Mladinskega doma Maribor, ki so vključeni in se izobražujejo v zunanjih osnovnih in srednjih šolah, v vseh programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja ter srednjega gimnazijskega izobraževanja. Veliko otrok in mladostnikov ima odločbo o usmeritvi z dodatno strokovno pomočjo, pedagoško pogodbo, možnostjo vključitve v projektno učenje. Vzgojitelji pri delu z njimi sodelujejo s šolskimi svetovalnimi službami, razredniki in posameznimi profesorji. Ugotavljajo, da so otroci in mladostniki pogosto uspešni na šolskem področju.

Za vsakega otroka v procesu njegovega odraščanja sta pomembna elementa vzgoja in proces socializacije, skozi katerega otrok in kasneje mladostnik pridobiva potrebne vrednote za življenje.

Ugotavljamo, da je pri vzgoji potrebno upoštevati razliko med vzgojo in socializacijo. Vzgojno delovanje krepi mladostnikove duhovne vrednote, da v procesu socializacije postanejo emancipirani, znajo moralno presojeti, zavračati negativne družbene vplive in s svojo individualnostjo pozitivno vplivajo na razvoj družbe.

.

Viri, literatura in opombe

- ⁱ Krek, J. in Metlak, M. (2009). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju*. Ljubljana: Zavod za šolstvo Republike Slovenije.
- ⁱⁱ Ule, M. in Kuhar, M. (2003). *Mladi, družina, starševstvo*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Center za socialno psihologijo.
- ⁱⁱⁱ Freeman, D. in Freeman, J. (2011). *Spoznajte svoj um: vsakdanje čustvene in duševne težave ter kako jih premagati*. Ljubljana: Gnostica.
- ^{iv} Peček, M. (2009). *Moč vzgoje: sodobna vprašanja o teoriji vzgoje*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
- ^v Rutar, S. (2013). *Poti do participacije otrok v vzgoji*. Koper: Univerza na Primorskem.
- ^{vi} Alexander Joelle, J. in Sandahl Dissing, I. (2017). *Vzgoja po Dansko: Kaj eni najsrečnejših ljudi na svetu vedo o vzgoji samozavestnih in sposobnih otrok*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- ^{vii} Horvat, M. (2000). *Delo z vedenjsko in osebnostno motenim otrokom in mladostnikom*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- ^{viii} Ule, M. in Kuhar, M. (2003). *Mladi, družina, starševstvo*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Center za socialno psihologijo.
- ^{ix} Bouwkamp, R. in Bouwkamp S. (2014). *Blizu doma: priročnik za delo z družinami*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- ^x Devjak, T. (2007). *Pravila in vzgojno delovanje šole*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- ^{xi} Ule, M., (2009). *Psihologija komuniciranja in medsebojnih odnosov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- ^{xii} Petrič, M. (2011). *Starševstvo je lep, a odgovoren poklic*. Nova Gorica: Melior, Založba Educa.

BOŠTJAN BRGLEZ prof. rač. in geog. z dokvalifikacijo MVO.

Od leta 2010 pa je zaposlen kot vzgojitelj otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami, sprva v Vzgojnem zavodu Slivnica, kasneje v Mladinskem domu Maribor-enota Slivnica. Po končanju študija na Fakulteti za naravoslovje in matematiko v Mariboru si je eno leto pridobil znanje in izkušnje kot organizator študija na daljavo na Visoki poslovni šoli Doba.

Povzetek: Letovanje za otroke s posebnimi potrebami predstavlja pomemben del vzgojnega programa v Mladinskem domu Maribor. Opisana sta organizacijski in vzgojni vidik letovanj ter predstavljen program letovanja, ki smo ga izvedli.

Ključne besede: otroci s posebnimi potrebami, letovanje, organizacija, Mladinski dom Maribor.

LETOVANJE OTROK V ORGANIZACIJI MLADINSKEGA DOMA MARIBOR

Uvod

Pravica otrok do prostega časa je pogosto premalokrat omenjena, kadar govorimo o otrokovih pravicah. Tudi Konvencija o otrokovih pravicah, ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov z resolucijo št. 44/25 z dnem 20. novembra 1989, v svojem 31. členu posebej govori o prostem času otrok, in sicer da države podpisnice priznavajo otrokovo pravico do počitka in prostega časa, do igre in razvedrila, primerne otrokovi starosti in do prostega udeleževanja v kulturnem življenju in umetnostiⁱ.

Letovanja že desetletja predstavljajo organiziran način preživljanja prostega časa ter rekreacije otrok in mladostnikov. Poleg intelektualne, moralne, politehnične in fizične vzgoje je zlasti pomembna vzgojna funkcija letovanja. Na letovanju si prizadevamo bogatiti otrokovo čustveno življenje oz. doživljanje v tesni povezavi s širjenjem njihovega kulturnega, duhovnega in moralnega obzorja. Pri organiziranih letovanjih otrok sta vselej prevladovala zdravstveni in socialni vidik. Poleg humanitarnih organizacij, ki so se med prvimi začele ukvarjati z organizacijo letovanj, so pobudo na tem področju prevzeli tudi centri za šolske in obšolske dejavnosti, različna društva, organizacije, klubi in zasebniki. V Sloveniji imamo tudi več nevladnih organizacij, ki delujejo na področju otrok in mladih in ki se med drugim že več let ukvarjajo z organiziranjem in izvajanjem počitniških letovanj za otroke in mladostnike iz socialno ogroženih družin (Rdeči križ Slovenije, Zveza prijateljev mladine Slovenije idr.)ⁱⁱ.

Tudi v Mladinskem domu Maribor namenjamo kakovostni izrabi prostega časa otrok in mladostnikov velik pomen v individualnem vzgojnem načrtu za vsakega posameznika. To je pomembno tako v času med šolskim letom kot tudi v času poletnih počitnic še posebej za tiste otroke, ki zaradi različnih razlogov ne morejo niti v bivati v domačem okolju niti v tem času. Otrokom med šolskim letom omogočamo in jih spodbujamo za vse vrste pristojećih in interesnih dejavnosti, v času poletnih počitnic pa med drugim organiziramo tudi letovanje ob morju kot organiziran način preživljanja prostega časa.

Organizacija letovanja v mladinskem domu Maribor – enota Slivnica

Enota Mladinskega doma Maribor v Slivnici je sestavljena iz treh vzgojnih skupin otrok in mladostnikov. Vse skupine imajo v letnem delovnem načrtu med drugim načrtovana dva večja projekta, in sicer letovanje v času poletnih ter zimovanje v času zimskih počitnic. Letovanje in zimovanje sta v naši ustanovi namenjeni otrokom in mladostnikom, ki potrebujejo posebne intenzivne izkustvene oblike doživljanja in predstavljata obliki vključevanja v realno okolje, v smislu terapevtskega okolja. V te oblike vključujemo otroke in mladostnike iz vzgojnih (in tudi stanovanjskih) skupin, ki potrebujejo takšno obliko vzgoje oz. otroke, ki jim v času počitnic, zaradi objektivnih razlogov, ni omogočeno bivanje v domačem okolju.

Značilnosti in posebnosti naše populacije otrok in mladostnikov

V Mladinskem domu Maribor bivajo otroci in mladostniki s posebnimi potrebami, ki imajo čustvene in vedenjske težave in zaradi različnih razlogov ne morejo živeti v matičnih družinah. Otroci s čustvenimi in vedenjskimi težavami poleg otrok z motnjami v duševnem razvoju, slepih in slabovidnih otrok oz. otrok z okvaro vidne funkcije, gluhih in naglušnih otrok, otrok z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno oviranih otrok, dolgotrajno bolnih otrok, otrok s primanjkljaji na posameznih področjih učenja in otrok z avtističnimi motnjami, sodijo v skupino otrok s posebnimi potrebami. Za to skupino otrok je značilno, da se po nekem »objektivnem« kriteriju v svojih značilnostih ločijo od običajnih otrok. Več ali le ena značilnost otrok s posebnimi potrebami se nanaša na njihove primanjkljaje, ovire oz. motnje, in posledično za normalno delovanje potrebujejo določene prilagoditve v obliki pomoči ali podpore, prav tako potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjoⁱⁱⁱ. Vsak izmed teh otrok pa ima tudi druge

spremljajoče težave. To so lahko motnje percepcije, motnje vedenja, epilepsija, znižane intelektualne sposobnosti, nizek prag bolečine, težave z govorom, požiranjem in dihanjem^{iv}. Otroci s čustvenimi in vedenjskimi težavami se od drugih skupin otrok s posebnimi potrebami razlikujejo v tem, da so med njimi v najslabšem položaju. Razlog za to je ta, da pri pedagoških delavcih pogosto vzbujajo nejevoljo in jezo zaradi svojega motečega in ogrožajočega vedenja. Nemalokrat se nanje gleda s predsodki in odporom, kar pripelje do tega, da so ti otroci stigmatizirani^v. Posledično so otroci s takšnimi težavami pogosto slabo sprejeti med vrstniki, nemalokrat pa tudi med pedagoškimi delavci, če ti niso vešči nekoliko drugačnega pristopa in komuniciranja z njimi. Zato so ti otroci pogosto nezaželeni ali vsaj zelo moteči tudi v obšolskih in zunajšolskih dejavnostih, tudi letovanjih. Mnogi organizatorji, ki sicer organizirajo letovanja tudi invalidnih otrok ali drugih otrok s posebnimi potrebami, takih z izstopajočimi vedenjskimi in čustvenimi težavami, ne morejo in ne želijo sprejemati, saj zahtevajo drugačno pozornost in pogosto tudi dodatne kadrovske okrepitve^{vi}.

Organizacijski vidik letovanja

Delo vzgojitelja na letovanju za otroke in mladostnike v Mladinskem domu Maribor je zelo zahtevno, saj ima vrsto nalog in dolžnosti, ki obsegajo celotno načrtovanje, organizacijo in izvedbo letovanja. Kot pomembno razliko med nalogami vzgojiteljev v Mladinskem domu Maribor in letovanjih pod okriljem drugih organizacij, so organizacijske naloge, saj vzgojitelji sami organiziramo in izvajamo letovanje v celoti. Pri tem bi med drugim lahko izpostavili naslednje naloge:

- Organizacija letovanja glede na število otrok in njihove posebnosti.

Pri načrtovanju letovanja zaradi nepredvidljivih situacij pogosto do zadnjega trenutka ne vemo, koliko otrok natančno bo odpotovalo na letovanje, kar moramo upoštevati že pri načrtovanju samem. Za vsakega otroka iz enote, ki se udeleži letovanja, mora njegov matični vzgojitelj izpolniti obrazec s pomembnimi podatki o otroku in ga pravočasno predati vzgojiteljem organizatorjem skupaj z dokumentacijo, osebnimi dokumenti, morebitnimi zdravili, lastnim denarjem idr. Na omenjenem obrazcu so med drugim navedene naslednje pomembne informacije: osebni podatki otroka, podatki o starših in kontaktne informacije, podatki o CSD, ki je namestil otroka v MD, posebnosti glede zdravja in morebitnih zdravil, pravilnih o stikih s svojci oz. drugimi osebami, morebitnimi težavami otroka z nedovoljenimi substancami ter druge posebnosti, ki so pomembne za vzgojitelje v času letovanja.

- Priprava finančnega načrta letovanja.

Vzgojitelj, ki organizira letovanje, mora predložiti natančni finančni načrt letovanja, s katerega je vidna poraba denarja za prevozne stroške, nastanitev, prehrano, izlete ter druge aktivnosti v času letovanja. Finančni načrt odobri ravnatelj. Po koncu letovanja je potrebno oddati tudi finančno poročilo letovanja.

- Izbira lokacije in rezervacija nastanitve.

Načrtovati lokacijo oz. nastanitev za izvedbo letovanja ob morju ni enostavno, saj je potrebno upoštevati tudi število, starostno strukturo in posebnosti otrok. Nastanitev mora biti v bližini obale, ki mora biti primerna za otroke. V bližini morajo biti trgovina in ostale nujne storitve. Zagotoviti je potrebno je dovolj spalnic in postelj, lastno kuhinjo, možnost zamrzovanja hrane itd. Okolica mora ponujati tudi zanimive izlete, dogodivščine, možnost iger na prostem ipd. Nastanitev je seveda potrebno nujno rezervirati pravočasno, pri tem pa je potrebno upoštevati manevrski prostor glede števila otrok, ki se lahko spremeni v zadnjem trenutku.

- Priprava programa izvedbe letovanja.

Program mora zajemati: časovni potek, mesto zbiranja in mesto vrnitve, načrtovanje poti ter postankov na poti (v našem primeru tudi vozni red trajektov), morebitno razdelitev v skupine, strukturo oz. načrt aktivnosti za vsak dan, pri čemer moramo načrtovati tudi nadomestne možnosti v primeru slabega vremena ali kakšnih drugih nevesočnosti.

- Administrativne zadeve.

Pred letovanjem mora vzgojitelj organizator preveriti in poskrbeti za osebne dokumente (potni list, osebna izkaznica) ter preveriti njihovo veljavnost, preveriti urejenost zdravstvenega zavarovanja, urediti evropsko kartico zdravstvenega zavarovanja, zbrati podatke in poskrbeti za dodatno zavarovanja otrok za tujino. Pri tem so nam v pomoč matični vzgojitelji otrok, zdravstveni tehniki in tajništvo doma.

- Priprava izvedbenega varnostnega načrta.

Vzgojitelji moramo pri izvedbi letovanja upoštevati akt Mladinskega doma Maribor o pravilih varnosti in varnostnih ukrepih za izvajanje dejavnosti z otroki in mladostniki zunaj in v okviru doma. V aktu so navodila o nalogah vzgojiteljev pred dejavnostjo, med izvajanjem dejavnosti, opredeljena so natančna pravila glede izvajanja posamezne dejavnosti (npr. pravila gibanja v skupinah, ukrepi med različnimi športnimi aktivnostmi idr.). Del tega akta je tudi izvedbeni varnostni načrt, ki ga moramo pred letovanjem predstaviti tudi otrokom in je namenjen natančni opredelitvi odgovornosti vzgojiteljev in otrok v vsakem trenutku letovanja in za vsakega otroka. V njem mora biti predstavljen opis poti ter opis varnostnih dejavnosti v času organiziranih dejavnosti na letovanju. V primeru, da program letovanja zajema tudi dejavnosti, ki so v aktu opredeljene kot bolj tvegane oz. nadstandardne (npr. potapljanje, kolesarjenje, jadranje, ipd.), je potrebno za vsakega otroka pridobiti soglasje staršev oz. skrbnikov za izvajanje teh dejavnosti.

- Priprava otrok na letovanje.

Vsaj nekaj dni pred letovanjem mora vzgojitelj sklicati sestanek vseh otrok, ki se bodo udeležili letovanja in jih seznaniti z načrtom poti, razdelitvijo v skupine na potovanju, s programom letovanja, varnostnim načrtom itd. Predstavljen jim je tudi seznam garderobe in ostale

pomembnejše opreme, ki je potrebna za udeležbo na letovanju. O tem obvestimo tudi starše oz. v določenih primerih matične vzgojitelje otrok, ki morajo poskrbeti, da imajo otroci na letovanju vse potrebno.

Vloga in naloge vzgojiteljev na letovanju

Poleg načrtovanja ter organizacije letovanja, kar se tiče administracije, tehnične ter pedagoške izvedbe, ima vzgojitelj na letovanju še številne druge naloge in dolžnosti. Lahko jih razvrstimo v štiri osnovne skupine^{vii}:

- Pedagoške naloge so dejavnosti, ki se navezujejo na neposredno pripravo, organizacijo in izvedbo konkretnega pedagoškega programa. Poleg tega je v tej skupini nalog in dolžnosti vključeno tudi neposredno individualno in skupinsko delo z otroki in mladostniki.

Pri pripravi programa letovanja moramo vzgojitelji upoštevati število in starostno strukturo otrok. Vsak dan mora biti ustrezno strukturiran, dejavnosti morajo biti raznolike, zanimive. Tudi delo z otroci na letovanju se nekoliko razlikuje od običajnih pristopov dela z otroki in mladostniki. Glede na to, da so otroci ves čas skupaj, je tudi skupinska dinamika veliko bolj intenzivna. V sedmih dneh se pokaže veliko močnih in tudi šibkih področij posameznih članov skupine. Delo vzgojitelja zahteva veliko spretnosti, znanja, senzibilnosti, ustvarjalnosti in fleksibilnosti. Pomembno je tudi poznavanje razvoja skupinske dinamike, saj je tako lažje razumeti potrebe posameznikov. Otroci s čustvenimi in vedenjskimi težavami zahtevajo specifični pristop, saj se njihove potrebe razlikujejo od sovrstnikov, ki prihajajo iz urejenega družinskega okolja. Predvsem potrebujejo več pozornosti, občutek pomembnosti in predvsem takšne dejavnosti, kjer se lahko dokažejo. Letovanja jim to v veliki meri omogočajo, zato imajo za njih zelo velik pomen.

- Zdravstveno–pedagoške naloge so dejavnosti, ki so nujno potrebne za ohranjanje in krepitev otrokovega zdravja. V to skupino spadajo tudi preventivne aktivnosti za preprečevanje bolezni, poškodb in drugih nevarnosti.

Vzgojitelji smo v času letovanja odgovorni za otrokovo zdravje tako z vidika civilno-pravne (odškodninski zahtevki), kazenske (določila Kazenskega zakonika) kakor tudi moralne odgovornosti. Prvenstveno mora biti sam program letovanja načrtovan tako, da ne predstavlja morebitnih nevarnosti za udeležence, po drugi strani pa mora vključevati elemente, ki ohranjajo oz. krepijo otrokovo zdravje, predvsem skozi zdravo prehrano in dovolj gibanja. Pomembno je tudi, da smo na letovanju dobro opremljeni s pripomočki za prvo pomoč, z osnovnimi zdravili. Manjkati ne smejo tudi repelenti, zdravila proti alergijam, sredstva za zaščito pred soncem ter za nego sončnih opeklin idr. Dobro moramo poznati tudi zdravstveno stanje otrok ter njihovo morebitno medikamentozno terapijo. Pri morebitnih neželenih situacijah na letovanju je zelo pomemben tudi pravilen odziv vzgojitelja, umirjanje situacij in svetovalna vloga.

- Nadzorno–disciplinske naloge so dejavnosti, ki skrbijo za otrokovo osebno oz. življenjsko varnost. Sem sodi tudi vzgojiteljeva skrb za potreben red in disciplino v skladu s hišnim redom in ustaljenim režimom letovanja.

Vzgojitelji že pred letovanjem načrtujemo prvi sestanek, kjer otroke seznanimo s programom, pravili na letovanju, s pričakovanji in zahtevami glede njihovega vedenja v določenih situacijah in na splošno ter z varnostnim načrtom, ki je pomemben za varnost vseh udeležencev. Predvsem pri otrocih s čustvenimi in vedenjskimi težavami se pogosto tudi na letovanju pojavi problematično vedenje tako v skupini kot tudi posamično. Prihaja lahko do medvrstniškega psihičnega in fizičnega nasilja, kršitev pravil, pobegov, uživanja opojnih substanc, domotožja, žalosti, tesnobe, socialnega umika, strahu, sporov med otroki, sporov z vzgojitelji ipd. Otrok, ki prihaja iz družine, kjer je prisotno nasilje, je lahko tudi sam agresiven ali zelo plah, lahko ustrahuje druge ali je ustrahovan od drugih. Nekateri otroci se tudi težko soočijo z ločitvijo od doma, se težje prilagajajo na nove okoliščine, so nesamostojni, so težje vodljivi, prihajajo iz nespodbudnega družinskega okolja, imajo različne življenjske izkušnje ipd. Vzgojitelj se v skupini otrok srečuje s problemi na dveh ravneh: na ravni skupine in na ravni posameznika. Delo vzgojitelja je predvsem naravnano na skupino, vendar so v skupini tudi posamezniki, ki jim je potrebno posvetiti posebno pozornostⁱⁱ. Kljub upoštevanju vseh navedenih okoliščin moramo vzgojitelji imeti načrt vzgojnih ukrepov za manjše in večje kršitve pravil, tako da lahko program letovanja lažje nemoteno izvedemo v celoti, kot je bilo prvotno načrtovano.

- Upravno–administrativne naloge so dejavnosti, ki se nanašajo na vodenje in shranjevanje predpisane zdravstvene in druge dokumentacije o otrocih.

Večino tovrstnih nalog v našem primeru vzgojitelji opravimo že v fazi načrtovanja in organizacije letovanja, ko moramo pridobiti in preveriti vso potrebno dokumentacijo o otrocih. Na samem letovanju moramo prijaviti nastanitev vseh udeležencev v kraju nastanitve, hraniti in skrbeti moramo za osebne dokumente, zdravstvene izkaznice, izkaznice zavarovanja v tujini idr.

Program izvedbe letovanja na otoku Pašman leta 2018

V nadaljevanju vam predstavljamo konkretni primer dobre prakse letovanja otrok iz naše ustanove. Letovanja na otoku Pašman v mesecu juliju 2018 se je udeležilo šest otrok tako iz enote Slivnica kot tudi stanovanjskih enot mladinskega doma. Vsi otroci so bili

šoloobvezni. Za lokacijo smo izbrali kraj Mrljane na Pašmanu, ki se je izkazal kot primeren za osnovnošolsko populacijo, namestitvev pa nam je omogočala primerno udobje, saj smo imeli svoje nadstropje, kuhinjo, teraso, dovolj spalnic in postelj. Nastanitev je bila od plaže oddaljena deset minut hoje, kar nam je omogočalo lažji nadzor skupine brez samovoljnega in nenadzorovanega hitrega prehajanja otrok med plažo in namestitvijo. Plaža je bila primerna za mlajše otroke, saj je bila v vodi mivka in gladina vode v širšem pasu morja nizka, tako da nam je že sama okolica v veliki meri omogočala zagotavljanje varnega okolja. Obroke hrane smo si večinoma pripravljali sami, živila pa smo po potrebi nakupovali v bližnji trgovini.

Po namestitvi v apartmaju smo najprej imeli z otroki uvodni sestanek, kjer smo določili pravila hišnega reda, zadolžitve vsakega posameznika glede skrbi za čistost spalnic in skupnih prostorov. Opomnili smo jih na primerno vedenje v odnosu do drugih oseb, prav tako smo postavili jasna pravila glede uporabe mobilnih telefonov. Otrokom je namreč že na začetku potrebno povedati oz. jih spomniti, kaj se od njih pričakuje. Postavljena pričakovanja jim namreč pomagajo, da prevzamejo odgovornost za svoja dejanja.

Program izvedbe je bil načrtovan tako in je stremel k temu, da bi bile vsebine na letovanju kar se da poučne, vzgojne, prijetne, zabavne in doživljajsko bogate. Nekatere so se odvijale v kraju nastanitve, druge pa so vključevale izlete v bližnji in v daljno okolico. Glede na poznavanje in izkušnje pri delu z otroki smo letovanje načrtovali tako, da smo za prve tri dni bivanja predvideli aktivnosti, ki se navezujejo skoraj izključno na kraj nastanitve z namenom, da bi se otroci počasi navajali na novo okolje, spoznali sam kraj, različne poti do plaže, do najbližje trgovine in podobno. Na podlagi lastnih izkušenj glede dosega optimalne dinamike enotedenskega letovanja, se je za prvih nekaj dni statičnost programa izkazala kot zelo dobra. V nadaljevanju smo, da bi razbili to začetno statično monotonost, v načrtan program vnesli več dinamike v obliki izletov, dogodivščin, adrenalinskih doživetij ipd..

V nadaljevanju predstavljam, kako je bil strukturiran naš tedenski program, shematično povzema naslednja tabela.

DAN	VSEBINE
1., 2., 3.	Uvodni sestanek z otroci v nastanitvi, spoznavanje kraja ter ljudi okoli nas, družabne igre v apartmaju, igre na plaži, kopanje v morju, večerni sprehodi po okolici.
4.	Izlet po otoku Pašman in raziskovanje primernih plaž za kopanje.
5.	Poldnevni izlet v Zadar, ogled mesta in znamenitosti, ogled tržnice ter nakup spominkov, postanek za sladoled, doživljanje turističnega vrveža v mestu.
6.	Celodnevni izlet z ladjo po Nacionalnem parku Kornati.
7.	Poldnevni izlet v zabaviščni park Mirnovec (zabavna in adrenalinska dogodivščina za konec letovanja).

Za optimalno izvedbo prej navedenega enotedenskega programa letovanja so tudi posamezni dnevi morali imeti ustrezno strukturo, ki je bila tudi otrokom vnaprej predstavljena.

Nadaljnja tabela prikazuje časovno strukturiranost vsakdana našega enotedenskega letovanja.

ČAS	AKTIVNOSTI
8:00–9:00	Vstajanje, osebna higiena, zajtrk, po potrebi nakup živil v trgovini.
9:00–9:30	Ureditev prostorov, sestanek o načrtu dneva, priprava za odhod na plažo.
10:00–12:00	Aktivnosti na plaži, kopanje, družabne igre (igre z žogo, karte ipd.)
12:00–14:00	Priprava kosila in čas za obrok in ureditev prostorov.
14:00–16:00	Počitek in prostočasne dejavnosti v apartmaju (družabne igre, uporaba mobilnih telefonov, pogovori v sproščenem vzdušju). V nekaterih dneh popoldanski izleti oz. celodnevni izlet.
16:00–19:00	Aktivnosti na plaži (kopanje, potapljanje z masko, družabne igre, ribolov, skoki v vodo na varnem mestu itd.)
19:00–20:00	Priprava večerje in čas za obrok.
20:00–21:00	Sprehod po okolici.
21:00	Priprava na nočni počitek.

Slika 1: Ribolov kot ena od oblik prostočasnih dejavnost na letovanju.

Avtor: Boštjan Brglez

Vzgojni vidik in pomen letovanja za otroke

Osnovni smoter vseh oblik letovanj je ta, da se otrokom zagotovi prijeten, sproščen in veder počitek, ki je hkrati poln dejavnosti, kar ima ugoden vpliv na njihov pozitiven osebnostni razvoj. Letovanje je tudi dragocena in nenadomestljiva šola za moralno in socialno uveljavljanje otroka oz. socializacijo ter dobra priložnost razvijanja sposobnosti uspešnejšega vključevanja v poznejše družbeno življenje. S tega vidika ima letovanje pomembno socializacijsko noto, saj se otroci na letovanju srečujejo z novimi socialnimi okoliščinami in novimi zahtevami, ki preizkušajo njihovo samostojnost, sposobnost prilagajanja na nove okoliščine ter krepijo sposobnost vključevanja in razvoja njihove lastne vloge v neki novi skupini. Tako postajajo bolj samozavestni, hkrati osebnostno rastejo, si izmenjujejo ideje, sodelujejo pri iskanju rešitev za razne težave ter hkrati pridobivajo še druge koristne socialne izkušnje. V skupini se otrok namreč uči spoštovati skupne obveze, upoštevati notranjo disciplino, sprejemati in dajati. V skupini se vsi veselijo uspehov, doživljajo zmage in poraze, posledično pa lahko razvijajo socialna čustva, kot so prijateljstvo, tovarištvo, pomoč mlajšim. Na letovanju je nakopičena še vrsta drugih vzgojnih spodbud. Otroci se navajajo na red in osebno higieno, saj skrbijo za čistočo svojih sob, pospravljajo ležišča in so pozorni

na urejenost svoje okolice. Navajajo se na kulturno izražanje, spoštovanje tuje lastnine, na raznovrstno prehrano in tako izgubljajo predsodke do nekatere hrane^{viii ix}.

Ker smo bili nastanjeni v zasebni nastanitvi, smo jih učili tako pomoči oz. samostojnosti pri pripravi jedi, kot tudi na kulturno vedenje v restavracijah. Na našem letovanju je večina otrok prvič dobila tudi izkušnje potovanja s trajektom. Prvič so bili na celodnevem izletu z ladjo, obiskali nove kraje ter se seznanjali z lokalno kulturo, ljudmi, znamenitostmi in tamkajšnjim načinom življenja v poletnem času. Prav tako je večina otrok prvič obiskala večji zabaviščni park in s tem razna adrenalinska doživetja.

Čeprav izobraževanje na letovanju ni prvenstvena naloga, je kljub temu pomembna in ne sme biti zapostavljena. Izobraževalno delo na letovanju ima smisel v spontanem značaju in v mejah želja in interesov otrok. Ob primernih priložnostih lahko otrokom omogočimo, da spoznavajo življenje ljudi ter rastlinski in živalski svet, da opazujejo naravne pojave, vremenske spremembe itd^x.

Slika 2: Utrinek iz zabavišnega parka Mirnovec

Avtor: Milan Došen

Zaključek

Organizirano letovanje otrok ima v Sloveniji že dolgo tradicijo in obstaja več organizacij, ki podpirajo in izvajajo vsakoletna letovanja. Tudi v Mladinskem domu Maribor je vsakoletno letovanje ob morju ena izmed pomembnih vsebin vzgojno-izobraževalnega programa in predstavlja nenadomestljiv vpliv na pozitiven razvoj otrokove osebnosti. To še posebej velja za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami oz. s čustvenimi in vedenjskimi težavami, ki so nastanjeni v našem domu. Vzgojitelji v Mladinskem domu Maribor se zavedamo, da imajo naši otroci specifične potrebe, ki izhajajo iz njihove socialne ranljivosti, zato se vsi trudimo, da s premišljenim in organiziranim vzgojno-izobraževalnim pristopom v obliki letovanja tem otrokom pomagamo, da se bodo nekoč zmogli čim bolj uspešno vključiti v našo družbo.

Viri, literatura in opombe

ⁱ OZN. *Konvencija o otrokovih pravicah*. Pridobljeno s spletne strani

<http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrokovih-pravicah-ozn/>.

ⁱⁱ Pregelj, V. (2014). *Socialno-interaktivne igre pri delu s skupino na letovanju*. (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

ⁱⁱⁱ Mavrič, N. (2019). *Izkušnje mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami s projektom doživljajske pedagogike na samotnem otoku v svetilniku*. (Diplomsko delo). Koper: Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta.

^{iv} Vaupotič, M., Zveza Sonček. (2015). *In kaj če sem drugačen, poseben?* Šola v naravi. 7 (2), 4–5.

^v Mavrič, N. (2019). *Izkušnje mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami s projektom doživljajske pedagogike na samotnem otoku v svetilniku*. (Diplomsko delo). Koper: Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta.

^{vi} Vidic, J. (2016). *Otroci s čustvenimi težavami in letovanje*. Pridobljeno s spletne strani

<https://val202.rtvsllo.si/2016/04/otroci-s-custvenimi-tezavami-in-letovanje/>

^{vii} Gartner (2004). Družbeni in vzgojni smotri počitniških letovanj–izhodišče za načrtovanje vzgojno-izobraževalnih dejavnosti na letovanjih. V A. Albreht, (ur.) *Zbornik za organizatorje letovanj in šol v naravi*.

^{viii} Pregelj, V. (2014). *Socialno-interaktivne igre pri delu s skupino na letovanju*. (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

^{ix} Pregelj, V. (2014). *Socialno-interaktivne igre pri delu s skupino na letovanju*. (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

^x Kete, N. (2011). *Pedagoški vidiki letovanja otrok*. (Diplomsko delo). Maribor: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

PODJETJA SE PREDSTAVLJAJO

„Premalokrat se zavedate, da je beseda kot kamen: tja, kamor pade, udari in pusti sledi.“

SVETOVALNICA LUČKA – pomoč žrtvam nasilja v družini

Zavod Karitas Samarijan je v decembru 2016 ponudil nov socialnovarstveni program – Svetovalnico Lučka, ki nudi pomoč žrtvam nasilja v družini. Program je vsebinsko in finančno podprlo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, zato so naša svetovanja **BREZPLAČNA**.

Pomoč nudimo vsem polnoletnim osebam, ki so žrtve nasilja, bivšim uporabnicam namestitvenih programov materinskega doma in varne hiše, osebam z izkušnjo nasilja, ki so gibalno ovirane ter starejšim osebam. Svetovanja in psihosocialno pomoč nudimo tudi ostalim osebam, ki pomoč potrebujejo.

Program nudi brezplačno individualno svetovanje in brezplačno udeležbo v svetovalni skupini, kjer se udeleženke kontinuirano srečujejo vsakih 14 dni, ter možnost brezplačne udeležbe na delavnicah za osebno rast. Krajše razbremenilne pogovore omogočamo preko elektronske pošte in telefona.

Individualna svetovanja nudimo v svetovalnici Lučka v Šempetru pri Gorici ter na Ljudski univerzi v Ajdovščini. Svetovalnica Lučka ima svoje prostore v Šempetru pri Gorici na Cesti Prekomorskih brigad 20, 1. nadstropje, pisarna št. 6. Za individualne razgovore in udeležbo v svetovalnih skupinah se je treba predhodno naročiti.

Pisarna je odprta vsak dan od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure, ob torkih pa od 10. do 18. ure. Dosegljivi smo na mobilnem telefonu 00386 31 666 321 ali na elektronskem naslovu svetovalnica.lucka@gmail.com.

Program v svetovalnici s pomočjo različnih strokovnjakov s področja nasilja vodi magistrica psihosocialne pomoči Dragica Pavšič Gerenčer.

	<p>Podjetje Energog (op. p. starogrška beseda za potencial), poslovno in kadrovske svetovanje, d.o.o., celovito analizira in razvija potenciale podjetij in posameznikov. Naše ključne strokovne kompetence zajemajo svetovanje, treninge in coachinge na naslednjih področjih: strateško načrtovanje, podpora podjetjem pri rasti, strateški HRM in upravljanje ključnih kadrov ter razvoj voditeljskih kompetenc.</p>
	<p>Družba CEATM, d.o.o., je bila ustanovljena z namenom, da povezuje Zahodni Balkan in Kitajsko na področju turizma, investicij in svetovanja. Po več uspešno izvedenih projektih sedaj širi svoje delovanje tudi na druge trge. V kolikor vas zanima razvoj novih inovativnih produktov in njihov plasma na tuje trge, nam pišite.</p>
	<p>Eudace, d.o.o., je svetovalno podjetje, ki z znanji in izkušnjami svojih sodelavcev nudi svetovalne storitve na področjih: upravljanja družinskih podjetij in korporacijskega prava, prava informacijske varnosti in telekomunikacij, delovnega prava in kadrovske procesov ter uvajanja standardov ISO (ISO 9001, ISO 27.001, FSC ...). Med našimi naročniki je več kot 500 zadovoljnih strank (zasebnih podjetij in naročnikov iz javnega sektorja), s katerimi dolgoročno sodelujemo. Skozi celotno obdobje našega delovanja nas spremlja slogan »Naš cilj je najti rešitev«, ki mu ostajamo zvesti in ostaja temeljno vodilo tudi v bodoče.</p>
	<p>Dr. Andrej Raspor kot samostojni podjetnik, svetovalec, mentor in predavatelj nudi storitve s področja razvoja kadrov in organizacijske preнове poslovnih procesov.</p>

PERFECTUS

Naš moto je vsaki stranki poiskati najboljšega izvajalca oziroma ji omogočiti najbolj celovito reševanje njenih poslovnih izzivov. V naši partnerski mreži zato združujemo interdisciplinarna znanja in izkušnje. Pomagamo pri krepitvi kompetenc, ki jih podjetja in posamezniki potrebujejo za uspešno poslovanje.

Preboj od problemov do rešitev!

PERFECTUS

Steber storitev predstavljajo delavnice, ki v poslovne procese vpeljujejo metode in tehnike, ki temeljijo na povezanosti, interdisciplinarnosti in celostnem pristopu. Z zaznavanjem trendov in vpeljavo novih metod odgovarjajo na izzive uvajanja razvojnih sprememb v organizacijsko okolje.

- Akademija 1.0 (Celovite in naročniku na kožo pisane šole)
- Intenzivni praktikum 2.0 (Tečaji in seminarji)
- Coaching 3.0 (Svetovanja in coaching)
- Poslovni fitness in wellness 4.0 (Odprava konkretnih poslovnih problemov ter ozkih grl – t. i. Prebojniki)
- Raziskovanje
- Založništvo

ZAKAJ OD 1.0 DO 4.0?

S svojimi produkti sledimo razvoju industrijske revolucije. Začetki le-te sovpadajo z vzpostavitvijo modernega šolskega sistema, zato **Akademija 1.0**. Sledila je faza elektrifikacije, ki jo ponazarjajo tečaji **Intenzivni praktikum 2.0**. Obdobje systemske in kibernetike dobe je prineslo **Coaching 3.0**. Faza, v kateri ljudje in stroji vedno bolj komunicirajo med seboj, potrebuje popolnoma nove učne pristope. Prav te ponuja **Poslovni fitness in wellness 4.0**.

Ker pa je vsako podjetje v različni stopnji razvojnega ciklusa in ker imajo zaposleni različna predznanja, ponujamo celovit nabor različnih možnosti za pridobivanje temeljnih, generičnih in delovnospecifičnih kompetenc posameznikov.

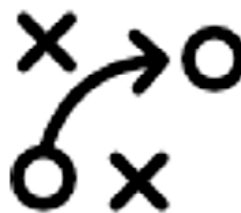
Tim interdisciplinarnih strokovnjakov vam s kombinacijo predavanj in orodij za samoanalizo nudi učinkovito podporo. Vsak udeleženec tako na delovno mesto prinese **konkreten akcijski načrt**, ki je ključen za odpravo odstopanj skozi vsakodnevno delo.

KOMUNIKACIJSKE
VEŠČINE IN
STROKOVNO ZNANJE
ZA ANALIZO IN
OCENJEVANJE
KONKRETNIH
PROBLEMOV

POVEZOVANJE
ZNAJANJA IN IZKUŠENJ Z
RAZLIČNIH PODROČIJ
(organizacija dela,
ekonomija, pravo, HR)

PRIPRAVA
PROJEKTA –
NAČRTA UKREPOV

OSVEŽITEV
(FOLLOW-UP) Z
AKCIJSKIM
COACHINGOM PO
IZOBRAŽEVANJU,
IZVEDBA
AKCIJSKEGA
NAČRTA

Akademija 1.0

Storitev je namenjena vsem podjetjem oz. posameznikom, ki bi želeli pridobiti kompleksna znanja s konkretnih poslovnih področij. Skupaj s partnerji smo se v poslovni mreži Perfectus specializirali za projektni menedžment (**Šola projektne menedžmenta**), uporabo modernih tehnologij v marketingu in prodaji (**Šola sodobnega trženja**) ter oblikovanje spletnih strani (**Šola za izdelovanje spletnih strani**). Izhajajoč iz izkušenj, da pri nas trenutno ne obstaja specializirana šola za vodstveni kader in da so prav vodje pred zasedbo vodstvenega položaja premalo pripravljeni na nove izzive, smo zanje oblikovali poseben program **Renesančni vodja**. Pripravili pa smo tudi programe za pomožne vodje npr. v gostinstvu (**Šola za gostinske vodje**) in igralništvu (**Šola za igralniške vodje**).

Akademijo lahko organiziramo za znanega naročnika. Storitev lahko izvedemo v obliki enkratnega izobraževanja, v primeru stalnih potreb podjetja pa v podjetju vzpostavimo učni center. Izobraževanja lahko prilagodimo tudi v obliko študija na daljavo ali samostojnega učenja. Vsak slušatelj dobi tutorja, ki ga spremlja v celotnem obdobju študija.

- Šola projektne menedžmenta
- Šola sodobnega trženja
- Šole za izdelovalce spletnih strani

1. Od ideje do prve spletne strani: html + css
2. Oblikovanje spletnih strani: osnove oblikovanja, predloge
3. Dinamične spletne strani: php (začetni)
4. Interaktivne spletne strani: javascript + jquery (začetni)
5. Spletne aplikacije: načrtovanje, izdelava, podatkovne baze
6. Postavitev spletnih strani z uporabo CMS Joomla (potrebno predznanje prejšnjih 5-ih predavanj)
7. Osnove spletnega trženja: Adwords, SEO, socialna omrežja
 - **Renesančni vodja**
 - **Šola za gostinske vodje**
 - **Šola asertivne komunikacije**

Intenzivni praktikum 2.0

Delovno ime za tečaje Perfectusa je **Intenzivni praktikum**. Z imenom želimo poudariti pomen učnih pristopov, ki jih uvajamo na naših srečanjih.

Srečanja niso zasnovana kot klasično predavanje, na katerem slušatelji zgolj pasivno poslušajo. Gre za interaktivno delo, kjer se obravnavajo ozke strokovne vsebine, hkrati pa se specifikave povezuje z drugimi področji. Praviloma so za slušatelje zanimivi tečaji **Poslovnega fitnessa in wellnessa 4.0**, na katerih spoznajo, katere so njihove šibke točke in kje možnosti za izboljšave. Intenzivni praktikumi so zato živa, razvijajoča se izobraževanja, ki jih stalno dopolnjujemo z novimi vsebinami.

➤ **Ali res obvladam čas in stres?**

Osnovni principi zmanjšanja stresa na delovnem mestu z boljšim razporejanjem svojih zadolžitev

➤ **Ali znajo moji sodelavci obvladovati čas in stres?**

Osnovni principi zmanjšanja stresa na delovnem mestu z boljšim razporejanjem svojih zadolžitev

➤ **Trodolni poglobljeni stres menedžment**

Ravnovesje umskega, telesnega in čustvenega dela človeka

➤ **SDI intenzivni praktikum**

Intenzivni praktikum učinkovite komunikacije in reševanja konfliktov

➤ **Notranji presojevalec ISO 9001:2015**

Usposabljanje za notranje presojevalce sistema kakovosti ISO 9001:2015 za posameznike in podjetja

➤ **Notranji presojevalec – prehod na ISO**

Usposabljanje za notranje presojevalce sistema kakovosti za posameznike in podjetja – prehod na novo verzijo standarda ISO 9001:2015

➤ **Kako varno je vaše podjetje?**

Usposabljanje s področja upravljanja informacijske varnosti v podjetju za delodajalce in vodje

➤ **Življenjski slog odraslih pred upokojitvijo in po njej**

Z vseživljenjskim učenjem v tretje življenjsko obdobje

➤ **Komunikacija v različnih delovnih okoljih**

Kako se pravilno sporazumevati na delovnem mestu

Coaching 3.0

Individualni coaching je **učinkovita metoda za spodbujanje odličnosti** pri menedžerjih, vodjih in ostalih zaposlenih, ki vpliva na sistematičen razvoj ciljnih kompetenc in potencialov posameznega »coacheeja – udeleženca coachinga«. Glavni cilj coaching procesa je **zmanjševati ovire do ciljev** in tako zagotoviti kar se da veliko uspešnost posameznika, torej mu pomagati, da v **polnosti uporabi svoje potenciale**.

Coaching je interaktivni proces, v katerem coach z uporabo posebnih tehnik sproži miselne procese, ki pomagajo posameznikom in podjetjem, organizacijam in ustanovam k hitrejšemu in učinkovitejšemu doseganju boljših rezultatov in ciljev organizacije ter posameznika. Coach v pogovoru s klientom uporablja posebej izbrana vprašanja. Ta vprašanja spodbujajo razmišljanje, iskanje notranjih virov, še neodkritih možnosti in strategij.

Coach večinoma ne predlaga neposrednih rešitev, ampak klientu podaja sugestije. **Coaching temelji največkrat na spodbujanju miselnih procesov klienta**, s katerimi pride sam do rešitev, do katerih bi sicer prišel veliko težje ali pa morda celo ne.

Naši coachi so preizkušeni praktiki, ki združujejo izkušnje vodenja podjetij, svetovalne in predavateljske prakse ter interdisciplinarna strokovna znanja in pristope.

Naš poslovni pristop tako združuje različne teoretične koncepte; iz njih izberemo najboljše prakse, uporabne za naše kliente. Koncepti in programi, ki predstavljajo osnovo za naše delo, so najmanj naslednji:

- Transnational Management Associates – TMA World
- Integrativna relacijska-transakcijska analiza
- Dale Carnegie Training andragoški principi dela
- De Bonovi principi razvoja kreativnosti in inovativnosti
- Nevrolingvistično programiranje (NLP)
- Vitko upravljanje (Lean Management)
- Organizacijski razvoj (Organizational development)
- Agilne metodologije (Agile development)
- Generiranje in inoviranje poslovnih modelov (Business Model Generation/Innovation)

Posebnost Coachinga 3.0 je tudi v tem, da poleg osebnih srečanj ponuja virtualna srečanja in v individualno delo vključuje tudi pametne tehnologije ter sodobne učne pristope.

Poslovni fitness in wellness 4.0

Paket **Poslovni fitness in wellness** ni zgolj šola, delavnica, tečaj ali coaching, ampak mnogo več. Gre za srečanje, ki vodi k razreševanju problemov in odpravi ozkih grl – poimenovali smo ga **Prebojnik**. Udeleženci Prebojnika že pred srečanjem dobijo gradivo, s katerim analizirajo poslovanje, lastno delo in delo svojih sodelavcev. Na ta način indentificirajo ključne težave, s katerimi se soočajo pri svojem delu. Diagnostični vprašalniki za opredelitev ključnih problemov in izzivov so izdelani na podlagi dolgoletnih izkušenj naših izvajalcev. Na srečanju skupaj analiziramo ugotovitve, svoje izkušnje pa lahko izmenjate tudi z ostalimi udeleženci in na ta način obogatite svoje znanje. Vsak udeleženec na delovno mesto prinese **konkreten akcijski načrt**, ki je ključen za odpravo odstopanj skozi vsakodnevno delo. Vsi, ki želite še dodatno nadgraditi svoje znanje, lahko to storite z individualnim **Coachingom 3.0** ali pa z **Intenzivnim praktikumom 2.0**.

➤ **Kitajci so tu!**

Osnovni pristopi za izboljšanje storitev, namenjenih kitajskim gostom in poslovnežem

➤ **Izboljšajte potenciale vaših zaposlenih**

Naj bodo učinkoviti zaposleni še boljši, neučinkoviti pa le še slab spomin

➤ **Obvladovanje prioritet – za zaposlene**

S pravilno postavljenimi prioritetami do boljših rezultatov

➤ **Obvladovanje prioritet – za vodje**

S pravilno postavljenimi prioritetami do boljših rezultatov poslovanja

➤ **Kadrovske strategije**

Ali lahko podjetje posluje uspešno, ne da bi imelo implementirano kadrovske strategijo?

➤ **Notranji izobraževalni centri**

Je mogoče z aktivnostmi notranjega izobraževalnega centra neposredno vplivati na ustvarjanje dodane vrednosti podjetja?

➤ **Vodja kot trener in coach – male skrivnosti velikih športnih trenerjev**

Uspešnost sodobnega voditeljstva je povezana z razvijanjem trenerskih in coaching kompetenc vodij

➤ **Prihodnost vašega družinskega podjetja**

Spoznajte, kako obvladovati pravna in davčna tveganja, s katerimi se srečuje vaše družinsko podjetje in ga pripravite na prihodnost

➤ **Ali vam sistemizacija služi?**

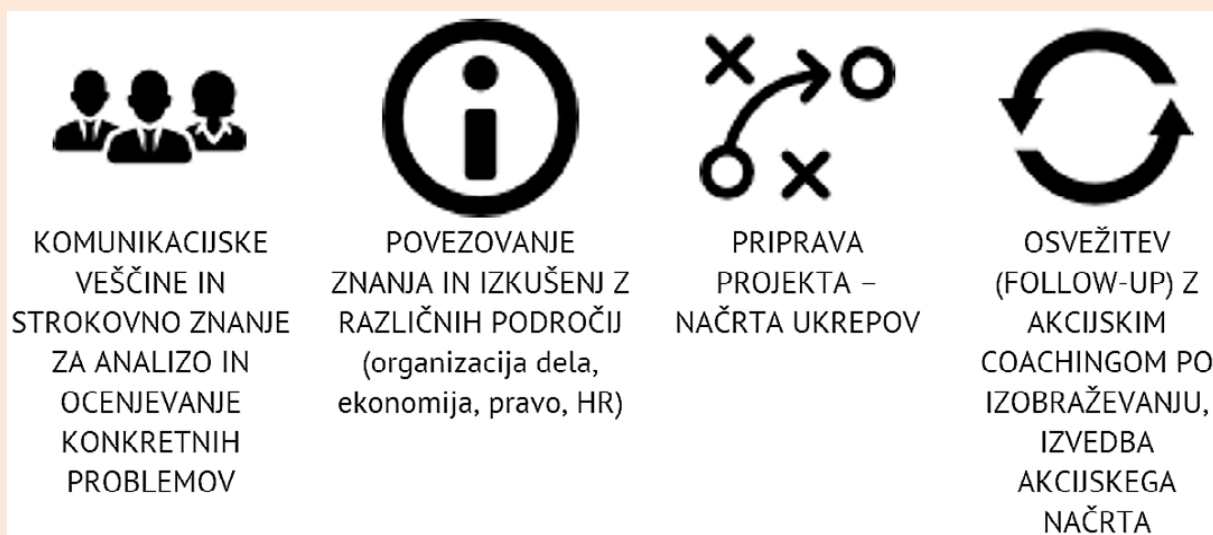
Ali vam sistemizacija delovnih mest in plačni sistem v podjetju služita?

➤ **Izgradnja vodstvenega tima »po ribje«**

Strateški vodstveni trening »po ribje« – intenzivna izkušnja vodstvenega tima

Raziskovanje

Poleg programov, ki so povezani z izobraževanjem in usposabljanjem, Perfectus izvaja tudi raziskovalno dejavnost. Osredotočamo se na nišne raziskave, v katerih analiziramo ozadje problemov in iščemo za vas najprimernejše rešitve.

Z dobrim delom do dobrih rezultatov.

